PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir | Leto XXII. Št. 141 (6428) | TRST, četrtek, 16. junija 1966

PO IZIDIH UPRAVNIH VOLITEV

Razprave o nadaljnji usmeritvi sedanje večine levega centra

Sestanki vodstev vseh političnih strank - Stavka gradbenih delavcev in kovinarjev državnih podjetij - Drugi dan obiska Saragata na Švedskem

RIM, 15. — Danes so se začela zasedanja izvršnih odborov strank, ki proučujejo volilne izide. Sestala so se vodstva KD, PLI in PSIUP, jutri se bodo sestala vodstva PSDI, PSI, KPI in MSI, v petek pa PRI in PDIUM.

Po sestanku izvršrega odbora KD so izdali sporočilo, v katerem govorijo o zadovoljstvu zaradi uspeha in zlasti o napredku KD v Rimu, kar naj bi potrjevalo, da je KD ljudska sila, ki zagotavlja svobodo in napredek. V poročilu je nadalje rečeno: «Izvršni odbor KD je ugotovil, da so volivci potrdili linijo in zavezništvo levega centra, in čestita rezultatom, ki so jih dosegle stranke vladne večine.» Izvršni odbor KD istočasno govori o politiki demokratičnega napredka in o enotnosti stranke.

Vodstvo PLI pa v uradnem poročilu ugotavlja, da je treba «okrepiti bitko liberalcev proti grožnjam KPI in PSIUP».

Danes so razpravljali tako v poslanski zbornici kot v senatu, kjer so bila na dnevnem redu manj važna vprašanja, kar pa odraža splošni politični položaj, ko ni povsem jasna nadaljnja vladna usmeritev. V senatu so se dogovorili, da bodo načelniki skupin ponovno razpravljali o ustavnem zakonu, ki se nanaša na trajanje dolžnosti ustavnih sodnikov, v poslanski zbornici pa so razpravljali o interpelacijah.

Danes so stavkali gradbeni delavci zaradi neobnovitve delovne pogodbe in splošne krize gradbeništva. 24-urno stavko so proglasile vsedržavne organizacije gradbenikov FILCA-CISL, FILEA-CGIL in FENEAL-UIL. V kratkem se bodo sestala tajništva vseh treh sindikalnih organizacij in bodo razpravljala o nadaljnjih akcijah.

Nadaljuje se vsedržavna stavka kovinarjev državnih podjetij, ki se bo zaključila jutri in ki so jo proglasile vse tri sindikalne organizacije za 72 ur v zvezi z zahtevami za obnovitev delovne pogodbe.

Sindikalni organizaciji FIOM-CGIL in FIM-CISL sta nocoj prekinili pogajanja s Confindustrio za obnovitev delovne pogodbe kovinarjev v zasebnih podjetjih. Sindikalna organizacija UILM-UIL pa je prepustila vsako odločitev svojemu izvršilnemu odboru, ki se bo nalašč sestal jutri.

Po sinočnjem sestanku, ki je bil pozno zvečer, sta sindikalni organizaciji FIOM-CGIL in FIM-CISL objavili uradno sporočilo o pogajanjih. FIOM-CGIL pravi, da spričo negativnih odgovorov o vseh točkah je FIOM ugotovila, da ni moč plodno nadaljevati pogajanj, in zaradi tega si pridržuje svobodo nadaljnje akcije. FIM-CISL pa ugotavlja, da kljub dobri volji sindikatov, da bi pozitivno premagali težave, je industrijska delegacija dala vrsto povsem nezadovoljivih odgovorov.

Obe sindikalni organizaciji se bosta sestali v petek, da se sporazumeta o nadaljnji sindikalni akciji.

UIL je vprašala nasprotnika, ali je pripravljen začeti prava pogajanja o bistvu vprašanja, ne da bi to škodovalo postavljenim zahtevam. Zaradi pozitivnega odgovora je UIL sklicala svoj izvršni odbor za dokončno odločitev.

Predsednik republike Saragat si je med drugim dnevom uradnega obiska na Švedskem ogledal dve važni strokovni šoli, nato pa je bil skupno z ministroma Fanfanijem in Pieraccinijem gost občinske uprave Stockholma: Pri kosilu je bilo okoli 500 povabljencev. Popoldne si je Saragat v mestu Hamargarden ogledal šolo za usposabljanje mladine, ki je kršila kazenski zakonik. Na Švedskem je 25 centrov, ki skrbe za mladino, ki je zašla na krivo pot. V tej šoli ni stražnikov in so vrata odprta.

Zvečer je Saragat priredil v čast švedskemu kralju Gustavu VI. večerjo. Minister za proračun Pieraccini pa je imel daljše strokovne pogovore s švedskim ministrom za načrtovanje in proračun Strangom.

DANES

Danes objavljamo dve važni resoluciji izvršnega odbora Slovenske kulturno gospodarske zveze o zelo perečih vprašanjih slovenskega šolstva na Goriškem in Tržaškem z zahtevo, da se ustanovijo slovenske šole tudi za Slovence v videmski pokrajini. Poudarek resolucij pa je predvsem na zahtevi, da se že s prihodnjim šolskim letom ustanovijo strokovne šole trgovske in industrijske smeri na Tržaškem in Goriškem za velik del prvih absolventov enotne nižje srednje šole. Istočasno pa postavlja SKGZ zahtevo, da se s potrebnimi predpisi začne dokončno izvajanje zakona o slovenskih šolah.

Med političnimi novicami iz Evrope je brez dvoma najvažnejša odobritev laburistične parlamentarne skupine politike laburistične vlade vzhodno od Sueza. Predsednik Wilson je namreč izrecno ponovil, da bo njegova vlada opuščala v Adenu zapustila ter ga nadomestila z oskrbovalnimi oporišči in da vlada ne bo več pošiljala svojih vojakov vzhodno od Sueza za vzdrževanje miru. Vendar pa vlada ne bo umaknila svojih čet s področja Singapura, češ da bi to pomenilo «približati jedrsko vojno». Glede Vietnama je Wilson ponovil že znana stališča z razliko, da je poudaril, da namerava ločiti svojo odgovornost od ameriške, če bi ZDA bombardirale mesta s civilnim prebivalstvom. Za pogajanja pa je rekel, da se morajo voditi tajno.

Zahodnonemški tisk se zelo razburja in napada ameriškega obrambnega ministra McNamaro zaradi zahteve ZDA, naj Zahodna Nemčija plača 5,4 milijarde mark za vzdrževanje ameriških čet v Nemčiji.

V Južnem Vietnamu se ameriške operacije proti partizanom nadaljujejo, ameriški bombniki pa so tudi včeraj napadali Severni Vietnam. Hanojski tisk je sporočil, da je bilo od novembra lani do marca letos ubitih 110.000 sovražnikov, med katerimi 43.000 ameriških vojakov. Nadaljujejo pa se že tretji dan v Sajgonu poulične budistične demonstracije, v mestu Hue pa je začelo stavkati več tisoč budistov, da bi počastili spomin padlih v Danangu pred enim mesecem. Budistični voditelj Tri Kuang gladuje že sedem dni in študentje so sporočili, da bodo za njegovo smrt odgovorni Američani, za katera je neki drugi budistični voditelj izjavil, da se bodo proti njim borili, «če nam hočejo vsiliti kolonializem».

Indira Gandi obišče Moskvo

NOVI DELHI, 15. — V indijski in sovjetski prestolnici so danes javili, da bo predsednica indijske vlade Indira Gandi prišla 12. julija v Moskvo na štiri ali petdnevni obisk. V Moskvi bo imela več pogovorov s sovjetskimi voditelji.

Ceaucescu za samostojno politiko komunističnih strank

BUKARESTA, 15. — Prvi tajnik romunske komunistične stranke Ceaucescu je govoril danes o mednarodnem komunističnem gibanju in med drugim izjavil: «Čeprav smo za enotnost socialističnih držav in mednarodnega komunističnega gibanja na podlagi enakopravnosti, spoštovanja neodvisnosti in nevmešavanja v notranje zadeve, se nam ne zdi več mogoč obstoj mednarodne centrale, ki bi pripravljala enotno politično linijo za vse partije. Danes mora vsaka partija začrtati svojo splošno linijo, svojo taktiko in svojo strategijo v skladu s konkretnimi pogoji v njeni državi.» Govornik je zatem ugotovil, da komunistične stranke in socialistične države, ko pripravljajo svojo politiko, izhajajo «iz splošnih resnic marksizma-leninizma», dodal pa je: «Vprašanja graditve socializma se ne smejo reševati na enak način v vseh državah, ker pogoji in razvojna raven niso povsod enake. Zaradi tega moramo, izhajajoč iz splošni skupnih načel, uresničiti enotnost o glavnih in temeljnih vprašanjih in pustiti nato vsaki partiji in vsaki državi nalogo, da razvija svoje probleme na način, ki bo zanje najbolj primeren.»

Papež povabljen v Indonezijo

RIM, 15. — Indonezijsko poslaništvo je objavilo sporočilo v zvezi z obiskom indonezijskega ministra za kmetijstvo pri papežu, v katerem javlja, da je minister sporočil papežu Sukarnovo vabilo, naj obišče Indonezijo.

Sporočilo dodaja, da je papež med pogovorom ugotovil, da je Indonezija «sedaj činitelj stabilnosti v jugovzhodni Aziji in zaradi tega ima važno nalogo za vzdrževanje miru na svetu».

Nemški tisk napada McNamaro

BONN, 15. — Dnevnik «Bild» komentira danes z grenkobo zahtevo ZDA, naj Zahodna Nemčija plača 5,4 milijarde mark za stroške vzdrževanja ameriških čet v Nemčiji. List močno napada obrambnega ministra McNamaro (ki bo prišel julija v Bonn), ki bi hotel, da bi poleg tega Zahodna Nemčija kupila v Ameriki orožje. «Kupiti moramo to, česar ne potrebujemo, pravi list, medtem ko nimamo pravice dobiti tega, kar bi nam bilo koristno, t.j. miroljubnih proizvodov vesoljskega raziskovanja.» List nadaljuje: «Gre za istega človeka, ki je umaknil ameriške vojake z našega ozemlja, ne da bi nas obvestil, za istega človeka, ki še dalje šibi obrambo ZDA v Zahodni Nemčiji, za istega človeka, ki nam je dal zgrešene informacije.» List zaključuje s poudarkom, da, če so Nemci kot zavezniki ZDA pripravljeni prispevati za stroške vzdrževanja ameriških čet, niso pripravljeni dopustiti, da bi Američani uporabljali Nemčijo kot «skladišče razbitin».

Tudi hamburški list «Welt» ostro napada McNamaro in piše: «Obnaša se kakor šef oddelka velike trgovine, ki prepoveduje odjemalcem zamenjavo blaga, ki so ga kupili, proti predmetom iste trgovine, ki pa so v drugem oddelku.»

Robert Kennedy v Adis Abebi

ADIS ABEBA, 15. — Etiopski cesar Haile Selasie je sprejel davi ameriškega senatorja Roberta Kennedyja. Sestanek je bil izredno prisrčen. Cesar je omenil svoje veliko prijateljstvo s pokojnim predsednikom Kennedyjem, ki ga je sprejel leta 1963 v Beli hiši, ter je povabil Jacqueline Kennedy in njene otroke, naj preživijo počitnice v Etiopiji.

NADALJUJEJO SE DEMONSTRACIJE V SAJGONU

Budisti napovedujejo odpor proti ZDA če bodo skušale vsiliti kolonializem

Spopad med demonstranti in policaji v Sajgonu - Kolektivna gladovna stavka v Hue iz protesta proti vladi in ZDA

SAJGON, 15. — Budistični voditelj Fap Minh je izjavil, da se bo vietnamsko ljudstvo borilo proti ameriški navzočnosti v Vietnamu, če bo ameriška vlada še dalje podpirala generala Kija. «Če nam hočejo Američani vsiliti kolonializem, je izjavil budistični voditelj, se bomo borili proti njim. Poslanik Cabot Lodge in drugi ameriški visoki funkcionarji govorijo z Budovimi usti, toda iz kačjega srca.»

Na tisoče budistov v Hue in Kunag Tri je začelo davi štirindvajseturno gladovno stavko, da počastijo spomin boncev in vernikov, ki so padli v bitki pri Danangu pred enim mesecem. S tem so hoteli izraziti solidarnost z budističnim voditeljem Tri Kuangom, ki že osmi dan zaporedoma gladuje iz protesta proti sajgonski vladi. Navsezgodaj so se skupine vernikov ter redovnikov in redovnic zbrale v molitvi na ulicah okoli oltarjev, ki so še vedno po mestnih ulicah. Vendar pa niso ovirali prometa. Tudi v bližnjih krajih so bile danes podobne demonstracije. Pokrajinske oblasti so nalepile po zidovih lepake, s katerimi pozivajo prebivalstvo, naj umakne oltarje z ulic in naj znova odpre trgovine.

V Sajgonu so bile danes nove demonstracije po ulicah. Proti demonstrantom je nastopila policija v bojni opremi in jih silovito napadla. Budisti demonstrirajo že tretji dan zaporedoma po sajgonskih ulicah proti vladi in proti ZDA, ki to vlado podpirajo. Budistom je uspelo zasesti tri poslopja v neki važni sajgonski ulici ter jih obkoliti z barikadami. Policija je barikade odstranila, še prej pa so jih demonstranti zažgali. Nato je policija poslopja zasedla.

Tudi sajgonski budistični zavod je pozval prebivalstvo, naj popoldne postavi po ulicah oltarje in naj moli, da se reši življenje Tri Kuanga, ki gladuje že sedem dni. Med demonstracijami so neprestano bobnali bobni v glavni pagodi in s tem spodbujali demonstrante, naj ne poslušajo ukazov policije in naj odločno reagirajo proti vsem nastopom agentov.

Na medicinski fakulteti so študentje organizirali tiskovno konferenco. Eden od njih je izjavil, da bodo za morebitno smrt Tri Kuanga odgovorni Američani. Dodal je, da ne bo moč zajamčiti življenja Američanov v Sajgonu, če bo ameriška vlada še dalje podpirala Kijevo vlado. Govornik je ostro napadel tudi «filipinske in južnokorejske plačance» ter je pozval njih vladi, naj ne pošiljajo več vojakov v Vietnam.

Številni budistični voditelji so poslali brzojavko Tri Kuangu s pozivom, naj prekine gladovno stavko. Brzojavka izraža «vznemirjenost sajgonskih boncev spričo skrajne žrtve za vero in ljudstvo» ter poziva Tri Kuanga, naj prekine stavko da znova pridobi moči, da bo še dalje vodil borbo do zmage».

Ameriške čete nadaljujejo operacije v džungli blizu Kontuma. Ameriško poveljstvo trdi, da so v devetih dneh ubili 689 partizanov. Po šestih dneh bojev so se osvobodilne enote umaknile globlje v džunglo.

Včeraj so ameriška letala izvršila 64 bombnih napadov na Severni Vietnam. Med napadi je bilo sestreljeno eno ameriško letalo trinajst kilometrov daleč od Hajfonga. Po ameriških poročilih je to 259. ameriško letalo, ki je bilo sestreljeno nad Severnim Vietnamom od 7. februarja lani. Kakor je znano, pa govorijo hanojska poročila o več kakor tisoč sestreljenih letalih. Včeraj je glasilo severnovietnamske komunistične stranke javilo, da je bilo od novembra lani do marca letos ubitih 110.000 sovražnikov, med katerimi 43.000 Američanov. List pravi, da so Američani zgubili štirinajst celih bataljnoov, 22 pehotnih polkov in 7 oklepnih bataljonov. Včeraj so nad Severnim Vietnamom sestrelili prvo ameriško letalo za nočne izvidniške polete.

Sinoči je prišel v Sajgon kanadski poslanik Ronnig na posvetovanje s severnovietnamsko vlado. Domnevajo, da namerava obnoviti pogovore s predsednikom vlade Fam Van Dongom, ki jih je bil začel letošnjega marca glede sporazumne rešitve spora.

ŽENEVA, 15. — Švica se pripravlja, da v celoti revidira svojo ustavo, ki je bila od leta 1874 do danes spremenjena in popravljena 70-krat. Svicarska zvezna vlada je sprejela predlog radikalnega poslanca Obrechta, ki je izjavil, da je sedanja ustava preživela

Wilson obrazložil politiko svoje vlade vzhodno od Sueza

Umik iz Adena in iz Malezije, toda ne iz Singapura Ni govora o pošiljanju angleških vojakov v Vietnam

LONDON, 15. — Laburistična parlamentarna skupina je odobrila danes z 225 glasovi proti 54 politiko vlade vzhodno od Sueza. Zavrnjena je bila resolucija, ki sta jo bila predložila levičarski poslanec Allaun in desničarski poslanec Wyatt, s katero sta zahtevala odpoved vseh britanskih obveznosti vzhodno od Sueza do leta 1969-70.

Predsednik vlade Wilson je pred glasovanjem izjavil, da se politika vlade ni menjala, odkar je vlada na oblasti, z izjemo o dveh točkah: 1. Leta 1964 je vlada poudarjala potrebo, da pošlje več vojakov vzhodno od Sueza za vzdrževanje miru. Sedaj ni vlada več tega mnenja. 2. Junija 1964 je Wilson rekel, da je treba oporišče v Adenu obdržati, nedavno pa je sporočil, da bodo to oporišče zapustili.

Wilson je poudaril prizadevanja britanske vlade za okrepitev Združenih narodov ter je omenil primer petrolejskih ladij v Beiri in je dejal, da je Velika Britanija tedaj nastopila v imenu OZN. Dalje je izjavil, da je britanska vlada obvezana upreti se vsaki vojni. Prvikrat v zgodovini je britanska vlada poudarila, da sedaj pripada preteklosti možnost, da bi sama vodila vojaške operacije.

V zvezi z Adenom je Wilson izjavil, da bodo to oporišče zapustili ter ga nadomestili z oskrbovalnimi oporišči. Pripomnil je, da morebitne britanske operacije, z uvedbo transportov z veliko samostojnostjo, narekujejo potrebo oskrbovalnih točk, ne pa oporišč.

Zatem je Wilson izjavil, da je oblast OZN še omejena. Spor med vzhodom in zahodom zelo ovira dejavnost OZN in prav tako tudi razkol med Kitajsko in Sovjetsko zvezo. To vpliva v Vietnamu.

Glede Vietnama je Wilson izjavil: 1. Sploh se ne postavlja vprašanje pošiljanja britanskih čet v Vietnam. 2. Nikoli ni bil postavljen predlog, da bi povezali britansko politiko z ameriško v Vietnamu v kakršen koli političen ali gospodarski sporazum. 3. Britanska vlada je obvestila ameriško vlado, da se ji ne zdi potrebno bombardiranje središč, kjer prebiva civilno prebivalstvo, in da namerava ločiti svojo odgovornost, če bi se to zgodilo. 4. Vlada namerava sprejeti vse potrebne pobude, da bi sporne stranke prišle h konferenčni mizi.

Wilson je nato izjavil, da ni več vprašanja udeležbe južnovietnamske osvobodilne fronte pri morebitnih pogajanjih, in je dodal, da je treba vsa pogajanja za mir v Vietnamu voditi tajno. Izjavil je nato, da vlada ne misli opustiti šestih načel za priznanje neodvisnosti Rodeziji in ne namerava na noben način sprejeti nezakonite razglasitve neodvisnosti.

Nato je Wilson naštel, v katerih primerih bi mogli poslati britanske vojake v tujino: 1. Da se olajša evakuacija angleških civilistov v primeru krize. 2. Na zahtevo neke države Commonwealtha. 3. V primeru udeležbe pri akciji OZN za vzdrževanje miru.

Govoril je nato o Singapuru in je izjavil, da gre za zelo težavno vprašanje. Zdi se, da gre spor z Indonezijo h kraju in vlada namerava zmanjšati svoje sile na tem področju, zlasti v Maleziji. Glede Singapura pa je izjavil, da umik ni odvisen samo od Velike Britanije, in je pripomnil: «Na tamkajšnjem področju se ne smemo ozirati samo na strateške in teoretične možnosti, temveč tudi na želje novozelandske in avstralske vlade. Če bi odšli, bi pustili Azijo v rokah Kitajske, ZDA in Sovjetske zveze z manjšim obrobnim vplivom Avstralije in Nove Zelandije ter Japonske, ki se pojavlja na obzorju. Velika Britanija ima zaradi zemljepisja in svojih vezi s Commonwealthom nalogo življenjskega prispevka. Svet je premajhen, da bi odšli in če bi to storili, bi pomenilo približati jedrsko vojno.»

Švedski kralj Gustav pozdravlja predsednika Saragata ob njegovem prihodu v Stockholm

RESOLUCIJI IZVRŠNEGA ODBORA SKGZ O SLOVENSKEM ŠOLSTVU

Že letos je treba ustanoviti strokovne šole v Trstu in Gorici

Veliko zanimanje med absolventi enotne nižje srednje šole za vpis v zavode trgovske in industrijske smeri

V ponedeljek, 13. junija se je sestal izvršni odbor Slovenske kulturno gospodarske zveze, ki je obširno razpravljal o perečih vprašanjih slovenskega šolstva. O seji izvršnega odbora SKGZ poročamo na drugi strani. Izvršni odbor je sprejel dve resoluciji: prva se nanaša na ustanovitev slovenskih strokovnih zavodov, druga pa na nekatera pereča šolska vprašanja. Obe resoluciji objavljamo v celoti.

Reforma o šolstvu republike Italije, ki je spremenila vse nižje strokovne šole trgovskega in industrijskega značaja v enotno nižjo srednjo šolo ter uveljavila osemletno obvezno šolanje, je kljub svojemu naprednemu značaju močno prizadela del slovenske mladine. Mladina je pred reformirano šolo, in to vse do konca šolskega leta 1964-65, strokovno podkovana stopala iz nižjih strokovnih šol v poklice v industriji, obrti in trgovini. S koncem šolskega leta 1965-66 bo morala vstopati v razne poklice brez osnovne strokovne izobrazbe. Razen tega se ne bodo mogli zaposliti vsi tisti absolventi nižje srednje šole, ki še niso dopolnili 15. leto starosti, kar predvideva posebno zakonsko določilo.

Slovenska mladina torej danes po končanem obveznem šolanju nima primernih poklicnih zavodov in šol, razen Državnega trgovskega tehničnega zavoda (Trgovske akademije) v Trstu, v katerih naj bi se strokovno izobraževala. Tako je zaradi šolske reforme nastala v slovenskem šolstvu velika vrzel, ki je na Tržaškem poleg tega v nasprotju z določili Posebnega statuta londonske Spomenice o soglasju, ki izrecno našteva slovenske strokovne šole, ki so pa bile, kot rečeno, z reformo ukinjene.

Tako stanje je povzročilo utemeljeno vznemirjenje slovenske javnosti v Italiji. V želji, da bi se pravočasno ta vrzel zapolnila, je Slovenska kulturno gospodarske zveza vložila že decembra 1964 prošnje na pristojna mesta z zahtevo, da se v Trstu ustanovita strokovna zavoda trgovske in industrijske smeri, v Gorici pa strokovni zavod trgovske smeri. V letu 1965 so bile te vloge ponovljene, z razliko, da je za tržaške strokovne zavode predložil do podrobnosti obdelano vlogo Sindikat sovenske šole v Trstu.

Goriška občina je prošnjo za ustanovitev šole v Gorici prevzela in jo v lastnem imenu predložila, opremljeno z vsemi ustreznimi dokumenti, pristojnemu šolskemu skrbništvu, ki jo je z ugodnim mnenjem poslal ministrstvu v Rim. V Trstu je v imenu občinskega odbora odbornik za šolstvo to zahtevo javno podprl, župan pa je s pismom z dne 26. 2. 1966 priporočil ugodno rešitev vloge za ustanovitev strokovnega zavoda trgovske in industrijske smeri v Trstu. Ni znano, ali so pristojni uradi v zvezi s tem še kaj drugega ukrenili.

Zahteva po uzakonitvi omenjenih strokovnih šol je zahteva vseh Slovencev v Italiji. V Odboru za slovensko šolo v Trstu, ki združuje vse stranke, ki vključujejo Slovence, je bila ta zahteva enoglasna. V Gorici so bile postavljene enake javne zahteve vseh organizacij, ki združujejo Slovence.

Kako so življenjsko potrebne te strokovne šole, so zlasti potrdili rezultati ankete, ki jo je izvedla šolska komisija pri Slovenski kulturno-gospodarski zvezi.

Na Tržaškem je bilo anketiranih 194 staršev od 204 vpisanih dijakov tretjega razreda nižjih srednjih šol, od katerih se je 61 že odločilo, da bi vpisali svoje otroke v predlagana poklicna zavoda industrijske odnosno trgovske smeri.

Na Goriškem so člani šolske komisije obiskali vse starše 54 vpisanih dijakov tretjega razreda nižje srednje šole, od katerih se je 16 že odločilo vpisati otroke v predlagani popisni zavod trgovske smeri.

Že iz teh podatkov izhaja, da je za prihodnje šolsko leto zagotovljeno zadostno število dijakov za vse tri zahtevane strokovne zavode. Ker pa je še veliko število neodločenih staršev, lahko računamo, da bi se vpisali v strokovne zavode sto dijakov.

Potreba po zahtevanih zavodih pa je še močnejša, če jo vežemo na potrebe področja, na katerem živi prizadeto slovensko prebivalstvo. Ni namreč dvoma, da lahko slovenski strokovnjaki opravijo pomembno delo pri trgovskem in industrijskem posredništvu na stikališču treh narodnosti.

Izvršni odbor Slovenske kulturno-gospodarske zveze na seji 13. junija 1966 ugotavlja, da so slovenske organizacije pravočasno napravile vse potrebne in ustrezne korake za ustanovitev imenovanih strokovnih zavodov. Posebno pa še poudarja, da problem še vedno ni rešen in da je prav sedaj, ob koncu šolskega leta, za slovensko mladino, ki ne namerava nadaljevati učenja na slovenskih višjih srednjih šolah, bolj življenjskega pomena kot kadarkoli prej.

Izvršni odbor Slovenske kulturno-gospodarske zveze posebej opozarja na to dejstvo vse pristojne in odgovorne oblasti. Vsa slovenska javnost v Italiji zato nestrpno pričakuje ustanovitev strokovnih zavodov v Trstu in Gorici, ki naj bi začeli delovati že v letu 1966-67. Ta ukrep ne bi pomenil samo razumevanje za osnovne potrebe narodne manjšine, ki ji naj pripomorejo k bolj polnemu življenju in bolj enakopravnemu mestu v družbi, ampak predvsem izpolnjevanje duha in tudi črke republiške ustave ter mednarodnih dogovorov.

NA TRŽAŠKEM

Klasična gimnazija	17 dijakov
Realna »	18 dijakov
Učiteljišče	6 dijakov
Strokovne šole	61 dijakov
Trgovska akademija	9 dijakov
Poklic	51 dijakov
Za razne druge šole	7 dijakov
Neodločenih	25 dijakov
	194 dijakov
Neanketiranih	10 dijakov
	204 dijaki

NA GORIŠKEM

Klasična gimnazija	11 dijakov
Učiteljišče	1 dijak
Strokovne šole	16 dijakov
Poklic	17 dijakov
Za razne druge šole	3 dijaki
Neodločenih	9 dijakov
	57 dijakov

Izid anketne komisije za šolstvo SKGZ med starši absolventov nižje enotne srednje šole na Tržaškem in Goriškem glede izbire šol in poklicev.

Šolski zakon se mora dokončno uveljaviti

Druga resolucija se glasi:

Izvršni odbor Slovenske kulturno-gospodarske zveze je na svoji seji dne 13. junija 1966 obravnaval stanje slovenskega šolstva v Italiji in je po poročilu načelnika šolske komisije ugotovil sledeče:

1. Zakon štev. 1012 z dne 19. julija 1961 o slovenskem šolstvu, ki je pomanjkljiv v tem, da ne določa slovenskih šol tudi za Slovence v videmski pokrajini, še nima pravilnika, po katerem naj bi se nekatere preveč splošno postavljene določbe v posameznih členih izvajale. Zaradi tega se zakonske določbe le deloma izvajajo. Nekatere šole še sedaj nimajo organika, druge zopet so brez učnega načrta. Za stalna, zakonsko določena mesta, še ni bilo nobenega razpisa natečajev. Zato je treba čimprej izdati pravilnik k zakonu in pristopiti k izvajanju še preostalih členov v zakonu.

2. S posebnim zakonom je treba čimprej urediti pravni položaj obstoječih didaktičnih ravnateljstev za slovenske osnovne šole (pet v Trstu in dve v Gorici).

3. S posebnim zakonom je treba ustanoviti šolsko nadzorništvo za slovenske osnovne šole pri šolskih skrbništvih v Trstu in Gorici.

4. S posebnim zakonom je treba ustanoviti načelstvo za slovensko šolstvo pri šolskih skrbništvih v Trstu in Gorici.

5. Zaradi učnih in vzgojnih potreb učencev slovenskih osnovnih šol je treba dovoliti razširjanje mladinskih revij (danes «Galeb» in «Pastirček») v samih šolskih prostorih.

6. V okviru skorajšnjega podržavljenja otroških vrtcev bo treba poskrbeti, da bodo imele otroške vrtnarice strokovno kvalifikacijo, ki je potrebna za slovenske otroške vrtce. Že sedaj pa naj pristojne oblasti skrbijo za periodične seminarje sedanjih slovenskih otroških vrtnaric.

7. Da se dvigne kvaliteta slovenske šole, naj tudi Šolsko skrbništvo v Gorici poskrbi za prirejanje prav tako uspešnih strokovnih seminarjev iz slovenskega jezika, zgodovine in pedagogike, kakor so bili za slovenske šolnike v Trstu, in za študijsko izpopolnjevanje goriških šolnikov na ljubljanski univerzi.

8. Šolski skrbništvi v Trstu in Gorici naj poskrbita, da bodo slovenske šole imele vse učne in pomožne knjige, ki so potrebne za učinkovito podajanje predpisane šolske snovi.

9. Šolski skrbništvi v Trstu in Gorici naj poskrbita, da bodo imele slovenske šole v svojih knjižnicah zadostno število slovenskih knjig in v svojih kabinetih zadostno število avdiovizivnega materiala (filme, filmine, plošče, slike, zemljevide itd.).

10. Šolski skrbništvi v Trstu in Gorici naj dosežeta, da se bodo poenostavili predpisi, ki veljajo za izlete šolske mladine v Jugoslavijo.

11. Pristojne šolske oblasti naj poskrbijo, da se bodo nehale krivice, ki se dogajajo v začetku vsakega šolskega leta v škodo učinkovitega delovanja slovenskih šol (ukinjanje samostojnih šol in njihovo spreminjanje v vzporedne razrede drugim šolam kakor lani na Katinari, združevanje ravnateljstev več srednjih šol in več didaktičnih ravnateljstev v eni sami osebi, neupravičeno skrčevanje razredov in podobno).

12. Pristojne šolske oblasti naj poskrbijo, da bodo tudi slovenski otroci v Beneški Sloveniji deležni vsaj osnovnega pouka v slovenskem jeziku.

Zaradi izredne pomembnosti problema, ki je nastal za slovensko manjšino s šolsko reformo v Italiji, je bila sprejeta posebna resolucija, v kateri se zahteva ustanovitev strokovnih zavodov v Trstu in Gorici.

Wilson sprejel predstavnike pomorščakov

LONDON, 15. — Nocoj sta predsednik vlade Wilson in minister za delo Gunter sprejela delegacijo izvršnega odbora sindikata pomorščakov. Po pogovoru je delegacija odšla na sedež Trade Unionov, kjer se je sestala s člani izvršnega odbora. Nov sestanek z Wilsonom bo jutri.

Zdi se, da se začenja čutiti pritisk, ki ga izvajajo na stavkajoče vlada, Trade Unioni, ladjedelničarji, tisk in javno mnenje. Baje se opaža pri nekaterih članih izvršnega odbora sindikata pomorščakov neodločnost glede nadaljnje akcije.

Za sedaj je ustavljenih v pristaniščih 831 ladij; stavka nad 25 tisoč pomorščakov.

SEJA IZVRŠNEGA ODBORA SKGZ O SLOVENSKEM ŠOLSTVU

Izčrpno poročilo in razprava o sedanjem stanju slovenskega šolstva

Dr. P. Sancin je zlasti poudaril nujnost nadaljnjih zakonskih določb - Pomembno delo Sindikata slovenske šole - Sedanje pomanjkljivosti naj se čim prej odstranijo

V ponedeljek se je sestal izvršni odbor Slovenske kulturno - gospodarske zveze, ki je prvenstveno razpravljal o perečih vprašanjih slovenskega šolstva, za kar so bili na seji prisotni tudi člani komisije za šolska vprašanja.

Načelnik komisije dr. Peter Sancin je podal obsežno poročilo, ki je temeljilo na vprašanjih, ki jih je obravnavala šolska komisija v zadnjem letu in ki se nanašajo na nekatera najbolj pereča vprašanja slovenskega šolstva. Tako je v uvodu omenil zakon št. 1012, ki je temeljni zakon za slovenske šole in ki je bil sprejet pred petimi leti. Vendar pa se ta zakon še vedno ne izvaja v celoti, ker je bil shematičen in so šele v zadnjem času bili izdani nekateri dekreti o izvajanju. Še vedno pa niso rešena bistvena vprašanja in med njimi v prvi vrsti niso bili razpisani natečaji za staleže in torej slovenski šolniki še vedno nimajo ustrezne stalnosti. Delno se to vprašanje rešuje za osnovne šole, vrsta slovenskih šol pa še vedno nima uradnega ustanovitvenega dekreta.

V zvezi z izvajanjem tega zakona je zato načelnik komisije dr Sancin ugotovil potrebo, da ministrstvo za šolstvo izda ustrezni pravilnik, ki bo zakon obrazložil, odstranil različna tolmačenja, istočasno pa je tudi podčrtal zahtevo po razpisu natečajev.

Zakon je v mnogočem pomanjkljiv, tako da sploh niso bila uzakonjena didaktična ravnateljstva in to pet ravnateljstev na Tržaškem in dve na Goriškem. V bistvu gre za nekako «brezpravno stanje», katerega je prične! osporavati računski dvor. Zato je treba doseči posebno zakonsko normo, ki bo uzakonila ravnateljstva in istočasno razpisati natečaje za ta mesta. To je postalo še posebno nujno, ker sta šolska skrbnika že pričela s krčenjem ravnateljstev. Nikakor se ne moremo strinjati s tezo o krčenju, saj gre za slovenske šole, ki so raztresene po obsežnem področju in ki imajo svoj specifični značaj ter je njih uprava zapletenejša ter zahtevnejša. Zato pomeni krčenje števila ravnateljstev istočasno tudi zniževanje kvalitete slovenske šole.

Poleg didaktičnih ravnateljstev je treba ustrezno uzakoniti tudi šolska nadzorništva.

Izkušnje drugih narodnostnih manjšin, ki prebivajo v Italiji, uče, da je potreben poseben način uprave manjšinskega šolstva in imajo zato Nemci na Južnem Tirolskem ter Francozi v Aosti namestnika šolskega skrbnika, ki skrbi izključno za nemške odnosno francoske šole. Ista potreba se kaže tudi za slovensko šolo, za kar bi bilo nujno potreben slovenski funkcionar tako v Trstu kot v Gorici

Načelnik komisije je nato omenil prepoved razpečavanja slovenskih otroških revij «Galeb» in «Pastirček» po šolah, zaradi česar sta oba lista prišla v težave. Lista sta izpolnjevala pomembno nalogo, saj sta bila pomožno učno in vzgojno čtivo in sta se zelo priljubila, o čemer tudi priča visoka naklada. Zato je dr. Sancin predlagal, da se vztraja na zahtevi o dovolitvi prodaje v šoli takih revij, ki imajo nedvomno vzgojno - šolski značaj, pri čemer je vsako vzporejanje s stanjem na italijanskih šolah nemogoče.

Komisija za šolstvo je razpravljala tudi o otroških vrtcih in o razlikah med občinskimi otroškimi vrtci in tistimi, ki jih vzdržuje ONAIR. To vprašanje bo rešeno s predvidenim novim zakonom o ustanovitvi državnih otroških vrtcev. Vendar pa bo istočasno treba prirediti ustrezne tečaje in periodične seminarje, da se slovenske otroške vrtnarice še bolje usposobi za to odgovorno delo, ker za njih nimamo ustreznih strokovnih zavodov. V tej zvezi je dr. Sancin omenil tudi koristno pobudo Slovenske prosvetne zveze na Tržaškem, ki je sama priredila tak tečaj in možnost podobnih pobud.

Komisija je tudi ugotovila, da so za šolnike na Tržaškem priredili dva seminarja, v Gorici pa takih seminarjev ni bilo. Nikakor ni sprejemljiva taka teritorialna omejitev in je potrebno, da goriško skrbništvo priredi seminarje tudi za goriške šolnike in da morajo imeti tudi goriški šolniki možnost izpopolnjevanja na ljubljanski univerzi.

Komisija za šolstvo pri SKGZ je naredila tudi okviren pregled stanja knjižnic in drugih učnih pripomočkov na slovenskih šolah ter ugotovila, da je na splošno položaj naravnost porazen. Knjižnic na osnovnih šolah po večini sploh ni in imamo celo šolo s tremi slovenskimi knjigami. Naša dolžnost je, da oblasti opozorimo na to pereče vprašanje.

Zadnji del poročila je dr. Sancin posvetil nujnosti ustanovitve strokovnih šol in je podrobneje analiziral razloge za to zahtevo, ki so bili kasneje formulirani v posebni resoluciji, ki jo objavljamo na drugem mestu.

V živahno razpravo so posegli številni prisotni. Tako je Benedetič omenil pomembnost vpisa v slovensko šolo ter pereče vprašanje večjega vključevanja šolnikov v slovensko narodnostno življenje. Prof. Umek je orisal nekatere plati zahteve po novih zakonskih normah in govoril o koristnosti seminarjev.

Dr. Škrlj je prinesel pozdrav Sindikata slovenske šole, ki je bil večkrat nosilec raznih pobud, ki niso imele izključno sindikalnega značaja, temveč so bile narejene v korist slovenske šole in slovenske manjšine na splošno. V tej zvezi je omenil vlogo sindikata za ustanovitev strokovnih šol, jesensko stavko v obrambo slovenske šole na splošno, vlogo mešani komisiji proti ukinitvi samostojnosti katinarske šole ter končno spomenico ministru za šolstvo Guiju. Dr. Škrlj je nato podčrtal pomembnost šolskega odbora in nujnost, da se sedaj sestane v zvezi z vpisom v slovensko šolo.

Dr. Primožič je orisal težavno stanje zaradi pomanjkanja šolskih knjig, kar je bistveno dopolnil Korošec, ki je ugotovil, da na Goriškem že sedaj ni bilo čitank za I. in II. razred osnovnih šol. Ni povsem jasno, kje je krivda, saj je znano, da so bila iz Rima nakazana sredstva, da pa te knjige niso bile pravočasno tiskane in kaže, da bo stanje za prihodnje šolsko leto še slabše.

Izvršni odbor je nato na predlog dr. Petra Sancina osvojil resolucijo o splošnih vprašanjih slovenskega šolstva, na predlog Samse in prof. Umeka pa posebno resolucijo o zahtevi za ustanovitev strokovnih šol na Tržaškem in Goriškem.

Na predlog predsedstva je izvršni odbor nato sklenil, da bo sestanek glavnega sveta (občni zbor) SKGZ letos novembra ali decembra, da se tako omogoči temeljitejša priprava zasedanja najvišjega organa SKGZ. Izvršni odbor je toplo pozdravil Kmečko zvezo v Gorici, ki je pismeno sporočila svoj pristop. Končno je izvršni odbor potrdil člane novo ustanovljenih komisij za mladinska in športna vprašanja ter komisije za doraščajočo mladino.

V torek hudi nemiri v Amsterdamu

Policijski oddelki proti stavkajočim gradbenim delavcem v Amsterdamu

Včeraj je bilo zopet mirno

AMSTERDAM, 15. — Bilanca včerajšnjih hudih demonstracij gradbincev v Amsterdamu izkazuje okrog 50 ranjenih med civilnimi osebami in 16 med varnostnimi agenti. Kot je znano pa so včerajšnja poročila navajala, da je bil med neredi neki delavec ubit. Demonstracije so nekateri mladi malopridneži izkoristili za plenjenje po trgovinah, vendar pa so se kmalu umaknili s področja, kjer so bile demonstracije. Aretiranih je bilo 30 oseb.

Zjutraj se je 24-urna stavka gradbenih delavcev nehala in delavci so šli spet na delo. Varnostne sile so dobile okrepčila za primer, da bi spet prišlo do nemirov. Kakih tisoč oboroženih mož je bilo ves dan v pripravljenosti, če bi bilo treba nastopiti.

Zvečer je morala policija na trgu pred kraljevo palačo zares razgnati skupino demonstrantov, ki so se začeli zbirati. Sicer pa ves dan ni prišlo do nobenega incidenta.

Poslanska zbornica se je sestala na izredno sejo ter razpravljala o dogodkih v Amsterdamu.

KOELN, 15. — Carina iz Koelna je odkrila obsežno prodajo whiskyja, ki jo je organizirala neka mednarodna tolpa pod vodstvom državljanov nekaterih držav s Srednjega vzhoda.

VČERAJ POPOLDNE MED MOČNIM DEŽJEM

Petnadstropna hiša se je zrušila Dve osebi mrtvi in samo ena ranjena

Okoliščini, da v tistem času ni bilo mnogo ljudi doma, je pripisati, da število žrtev ni večje

NEAPELJ, 15. — Nenadoma se je zrušilo neko petnadstropno poslopje v Vico Purità v predelu Materdei. Kmalu so izpod ruševin izvlekli 28-letnega Alberta Covina, univerzitetnega študenta, pozneje pa še 45-letnega Giuseppa Cenitija sodnega kanclista.

Podrl se je le del poslopja. Stropni obok v petem nadstropju stare hiše — takšne so vse v tem predelu mesta — se je podrl. Teža zrušenega materiala je podrla strop spodnjega nadstropja in potem tako naprej do prvega nadstropja. Zaradi prejšnje vročine je katran na terasi poslopja popustil in med deževjem, ki je nato nastopilo, je voda prodrla do stropa petega nadstropja. Z vodo napojeni obok se je podrl.

Na srečo ob tej uri ni bilo mnogo oseb v poslopju ali pa so bile v prostorih, ki se niso podrli.

Študent Alberto Covino je stanoval v tretjem nadstropju z materjo in očetom, ki pa sta ostala oba živa in nepoškodovana. V času nesreče je Covino sedel pri mizi.

Reševalci so ga našli med ruševinami stoječega in kazal je še znake življenja, ki pa je trajalo le še malo časa.

Truplo Cenitija so našli med trami in ruševinami sredi med prvim in drugim nadstropjem. Živa pa je ostala Giuseppina Volpicelli, stara 61 let. Našli so jo v pritličju. Nekateri močni tramovi so jo zaščitili pred ruševinami.

Ko se je poslopje podrlo, je v Neaplju padal močan dež.

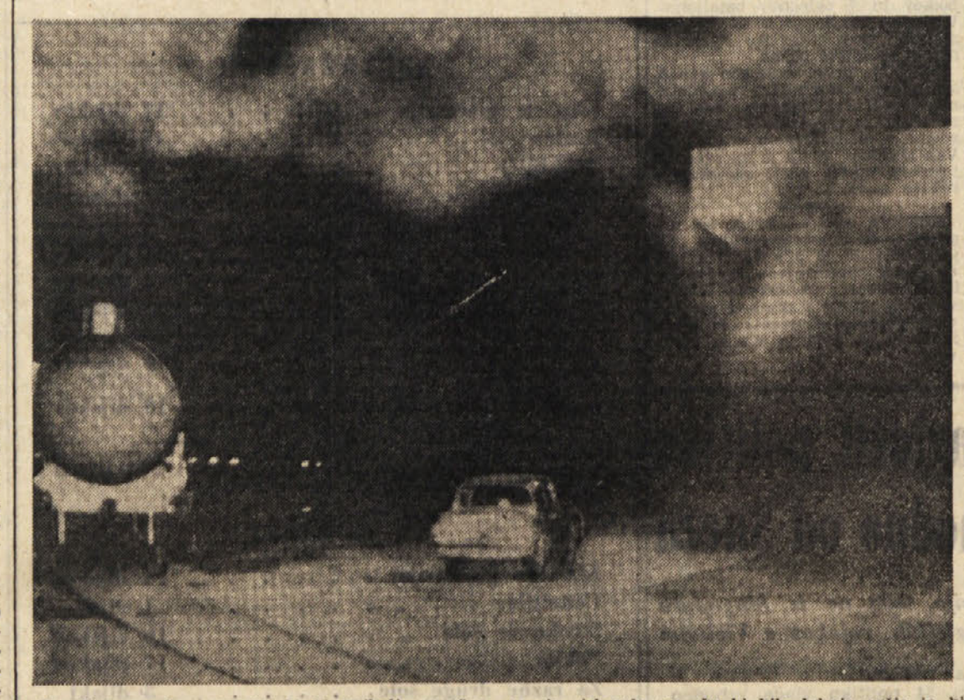

Zaradi nenavadne nesreče, ki je prejšnjo noč zajela La Spezio, ko je iz cevi med železniškim vagonom cisterno in napravo za klorizacijo morske vode začel uhajati klor, je moralo v bolnišnico 150 oseb; od teh je bilo 40 vojakov in 110 civilnih oseb. Domov so jih že poslali 12, za ostalih 138 pa je prognoza dovolj dobra in bodo odpuščeni v prihodnjih dneh. Kot najbolj uspešno se je izkazalo zdravljenje z mlekom in tako je bila La Spezia danes že ob devetih zjutraj brez mleka. Od torka zjutraj do včeraj popoldne je prišlo na zdravniški pregled kakih 300 oseb. Oblasti so ukazale preiskavo, da se ugotovi, kako je prišlo do tega, da se je cev preluknjala. Luknja je bila velika le nekaj centimetrov pa je ušla ena tona plina. Če bi bila luknja večja in bi plin prihajal ven v večji količini, bi ga mogoče bližnji ribiči prej zapazili. Vendar je bila še sreča v tem, da je jutranji vetrič potegnil oblak plina na morje ter tako odstranil hujšo nevarnost. (Na sliki je še vagon cisterna, od katere je bila napeljana cev, iz katere je plin uhajal; vidi se tudi oblak klora.)

Potres v Skopju in na Salomonskih otokih

SKOPJE, 15. — Tudi včeraj se je tresla zemlja v Skopju, kjer je, kot je znano, potres 26. julija 1963 povzročil toliko žrtev in škode. Včerajšnji potres je bil 3. ali 4. stopnje po Mercallijevi lestvici. Posledic ni bilo. To je bil 617. potresni sunek po tragičnem jutru v letu 1963.

MEHIKA, 15. — Tu so zabeležili močan potresni sunek z epicentrom okrog 8000 km zahodno od Mehike. Isti potresni sunek so zabeležili tudi na Honolulu in v Pasadeni v Kaliforniji, kjer so znanstveniki izjavili, da je moral biti potres po njihovem mnenju na Salomonskih otokih. Pozneje je bilo potrjeno, da je res bil potres na Salomonskih otokih, britanskem protektoratu v Pacifiku, in zlasti v mestu Honiara. Bilo je precej panike, vendar o kaki škodi ne poročajo.

Ploha nad Milanom

MILAN, 15. — Po soparnem in vlažnem dnevu se je to noč nad Milanom in okolico utrgal oblak. Pred dežjem je začel pihati močan veter, bliskalo je in grmelo, med samim dežjem pa je padala tudi močna toča, ki je v kratkem času pobelila ceste, trge in vrtove. Na nekaterih cestah je nastala poplava, ker voda ni mogla tako hitro odtekati v kanale.

V Kanadi župani vseh Mont(e)realov sveta

VIDEM, 15. — Župan iz Montereale Valcellina Angelo Faranuzzi je odpotoval v Montreal (Kanada), kjer bo gost Franko-kanadcev skupaj z županoma iz Montereala (L'Aquila) in Monreala (Palermo). Ti trije italijanski župani se bodo udeležili slovesnosti pobratimstva z vsemi mesti, ki nosijo ime Montreal. Župan iz Montereale Valcellina se bo kot predstavnik «Ustanove Furlanov v svetu» sestal s furlanskimi emigranti v Kanadi.

RIM, 15. — Z dekretom predsednika republike je bil prof. Giuseppe De Meo, ki od oktobra 1961 vodi Centralni inštitut za statistiko (ISTAT), potrjen na svojem mestu še za nadaljnja štiri leta. De Meo je sicer profesor ekonomske statistike na rimski univerzi. Za svoje najnovejše objavljeno delo je prejel eno izmed Marzottovih nagrad.

MILAN, 15. — Preteklo noč je nastal požar v eni izmed velikih Philipsovih tovarn v Monzi. Požar je nastal najbrž zaradi kratkega stika. Škode je po prvih ugotovitvah za kakih 50 milijonov.

Slikarska razstava za nagrade

CORMANO (Milan), 15. — *Občinska uprava iz Cormana razpisuje nagrado za slikarstvo, ki se imenuje po umrlem odv. Ginu Bongiovanni - Radice. Natečaja se lahko udeleže vsi italijanski slikarji. Nagrada Cormano — Gino Bongiovanni - Radice ima na razpolago štiri nakupne nagrade. Prva nagrada znaša 500.000, druga 300.000, tretja in četrta pa po 100.000 lir. Slikarji se natečaja udeležijo z udeležbo na razstavi, ki bo od 4. do 25. septembra v Cormanu. Svojo udeležbo pa morajo zagotoviti do 12. julija. Dela pa bodo morali poslati v občinsko palačo v Cormanu do 18. ure 20. julija. Imena nagrajencev bodo objavili ter obenem izročili nagrade ob 11. uri 4. septembra, ko bo razstava otvorjena. Za vsa pojasnila se je treba obrniti na naslov: Segreteria del Premio in Cormano — Palazzo del Comune.*

Mladi italijanski pevec Gianni Morandi je v torek odpotoval z letališča Fiumicino v Pariz. Z njim je na sliki zaročenka Laura Efrikian. Morandi bo osrednja osebnost na prireditvi v pariškem music-hallu «Olympia»

knjige ~ gledališče ~ film ~ plesi ~ glasba ~ slikarstvo

Včeraj na beneški bienali otvoritev razstave v jugoslovanskem paviljonu

BENETKE, 15. — *Danes se je na beneški bienali pričela «vernice», ki traja tri dni. V teh dneh imajo časnikarji kritiki, razstavljavci in drugi povabljenci možnost, da si razstavo ogledajo še pred slovesno otvoritvijo, ki bo v soboto. V teh treh dneh prirejajo komisarji raznih državnih paviljonov še posebne otvoritve razstav posameznih držav. Ena takih predotvoritev je bila danes v jugoslovanskem paviljonu. Jugoslavija se je letošnje bienale udeležila z razstavo izbranih slikarskih in kiparskih del raznih jugoslovanskih upodabljajočih umetnikov. Na razstavi sodelujejo znani slikarji in kiparji: Radomir Damjanović, Ivan Kratochvil, Vladimir, Makuc, Bogdan Meškov, Branko Miljuš in Slavko Tihec.*

Jugoslovanski paviljon na bienali je danes dopoldne odprl ravnatelj Moderne galerije v Ljubljani Zoran Kržišnik. Slavnosti so se med drugimi udeležili jugoslovanski veleposlanik v Rimu Ivo Vejvoda, generalni konzul v Trstu Rudi Janhuba in jugoslovanski slikarji, ki razstavljajo svoja dela na letošnji beneški bienali slikarske umetnosti.

D. K

Carlos Eduardo Prates prvonagrajenec AIDEM

FIRENCE, 15. — *Na tretjem mednarodnem natečaju za mlade dirigente orkestra, ki ga je organizirala AIDEM (Associazione Italiana Diffusione Educazione Musicale), je razsodišče soglasno sklenilo, da podeli prvo nagrado (milijon lir ter dirigentstvo enega koncerta v palači Pitti) kandidatu Carlosu Eduardu Pratesu (Brazilija). Tudi na drugem mestu je Brazilec David Machado skupaj z Gabriellom Bellinijem (Italija). Dodeliti je treba še tretjo nagrado.*

Prodanih za 400 milijonov del Honoréja Daumiera

PARIZ, 15. — *Na dražbi kipov, litografij in risb Honoreja Daumiera, ki je bila včeraj v Parizu, so iztržili 3,084.000 frankov (malo manj kot 400 milijonov lir). Dražbe so se udeležili zbiratelji iz raznih držav. Posebna telefonska zveza z New Yorkom je ameriškim zbirateljem omogočala, da so dražbi sledili in se je udeleževali.*

Ponatisnjen tretji zvezek Tavčarjevega Zbranega dela

Ponovne izdaje nekaterih del domačih pisateljev v zadnjem času so razveseljiv dokaz zanimanja naših ljudi za dela domačih avtorjev in ljubezni do domače kulturne dediščine. Če med ponatise prištejemo tudi dela Ivana Tavčarja, je to znamenje, da so dela Ivana Tavčarja še danes precej brana in da Tavčarjeve spise naši ljudje z veseljem jemljejo v roke. Temu niso samo dokaz najnovejše izdaje v raznih šolskih izdajah (Klasje, Kondor), temveč tudi izdaje pisateljevega zbranega dela. Pravkar je namreč pri Državni založbi Slovenije izšla druga izdaja tretje knjige Tavčarjevega zbranega dela v redakciji Marje Boršnikove, ki je oskrbela seveda tudi običajne opombe, to pot obsegajoče kakih osemdeset strani. Sicer pa je tretja knjiga Tavčarjevega zbranega dela izšla prvikrat pred trinajstimi leti, leta 1953, in je razumljivo, da je to že lep čas od takrat in da so medtem že zrasle nove generacije bralcev in ljubiteljev knjig. Z novo izdajo zbranega dela oz. sedaj tretje knjige tega dela bo tem prav gotovo ustreženo. Ta knjiga vsebuje same bisere krajše Tavčarjeve pripovedne proze.

Tretja knjiga Tavčarjevega zbranega dela je v ponatisu enaka prvi izdaji. Obsega pa najprej znameniti Tavčarjev ciklus kmečkih povesti Med gorami, v katerih se je pisatelj povrnil k domači zemlji in domačim kmečkim ljudem Poljanske doline in jih toplo, doživeto in plastično opisal. Prav ta ciklus povesti uvrščа Tavčarja med najodličnejše oblikovalce slovenske besede. Nadalje obsega ta knjiga zbranega dela štiri zgodovinske povesti, na koncu pa še venec štirih okvirnih novel V Zali, ki so prav tako pripovedne mojstrovine. Gre torej za resnične odlične stvaritve izpod Tavčarjevega peresa, obenem pa tudi za dela, ki so kljub časovni odmaknjenosti do danes ohranila polno veljavo in ki jih naši ljudje tudi v današnjem času prav tako radi prebirajo kot pred pol stoletja, ko so nastala.

Državna založba, ki je Tavčarjevo zbrano delo in tudi ponatis tretje knjige izdala v zbirki Zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev, je poskrbela za standardno opremo. Ob prebiranju opomb urednice Marje Boršnikove, posebno pa ob primerjanju teh opomb z opombami nekaterih drugih urednikov v zbranih delih drugih domačih avtorjev, pa se nam vendarle zdi, da je v teh opombah obilo drobnih opomb k tekstu, manjka pa vsaj nekaj kritičnih širših oznak posameznih objavljenih del.

Ela Peroci: Rišem dan

Če govorimo o Eli Peroci, seveda ne moremo mimo njenega dosedanjega literarnega dela. Zlasti ne mimo njenih knjig za otroke, s katerimi si je Perocijeva pridobila sloves odlične mladinske pisateljice, poznane tudi v tujini. In seveda tudi ne mimo njene prve knjige za odrasle, mimo romana Po šoli me počakaj, o katerem smo pred kratkim poročali.

Skoraj istočasno se je Ela Peroci predstavila še s knjigo za odrasle bralce, s pesniško zbirko Rišem dan. Drobna, moderno opremljena knjižica, ki jo je izdala mariborska založba Obzorja, kaže kar obširno pesniško žetev pesnice, ki jo kot take doslej sploh nismo poznali. Zbirka obsega vrsto pesmi v prozi, razdeljenih na bolj ali manj običajne cikle. Toda če po knjižici polistamo, bomo takoj videli, da gre za pesniško zbirko, ki je pravzaprav na zunaj bolj moderna kot je v resnici po svojem notranjem bistvu in ki je sicer izraz neke nove umetniške ustvarjalnosti dosedanje mladinske pisateljice, ki pa nas vendarle posebno ne prevzame. Sicer pa je vsaka sodba v sodobni poeziji močno kočljiva. Neupoštevana dela bodo morda v bližnji prihodnosti cenjena, še več tistega, čemur se danes poje hvala, pa bo morda pozabljenega. Pesniška zbirka Perocijeve pa vendarle izzveni morda bolj kot prizadeven poskus kot pa zrela pesniška izpoved.

Zbirka Rišem dan obsega drobne, intimne pesniške izpovedi in meditacije, ki se pesnici rojevajo ob drobnih vsakdanjih stvareh, ob vsakodnevnih doživetjih pa tudi nekaterih aktualnih vprašanjih našega časa. Motivno obsega poezije Perocijeve širok razpon. Tudi njene izpovedi so močna intimne, drobne, morda žensko lirično pobarvane, zaznamujoče tudi rahla razpoloženja. Toda v svojem pesniškem izrazu uporablja pesnica običajne, morda že malce staromodne rekvizite pesniškega izraza, ki pa danes vendarle ne učinkujejo na bralca tako kot nekoč in jim ta vsaj ne verjame, če se jim že ne posmehne. Vsekakor so nekatere pri pesnici običajne prispodobe, danes izgubile polno izrazno moč. Najmanj pa, kar lahko rečemo zanje, je to, da ne učinkujejo kot originalne.

Tako torej lahko zapišemo o pesniški zbirki Ele Peroci, da je njena poezija čustvena, intimna lirika, ki pa je morda bolj pripovedna kot izpovedna. Zato nas tudi ne prevzame in, ker je v njej tudi malo originalnih prispodob, tudi ne navduši. Nihče ne bo mogel Perocijevi odrekati pesniške narave, saj so končno tudi njene knjige polne ne samo fantazije, temveč tudi liričnosti. Toda knjiga pesmi za odrasle izzveni le bolj kot priložnostni korak vstran z začrtane umetniške poti.

Sl. Ra.

Korošci se enodušno potegujejo za rafinerijo

Pod naslovom «Boj za rafinerijo na Koroškem: Enodušnost v prid dežele» piše celovški Slovenski vestnik o zadevi rafinerije, ob naftovodu Adrija - Dunaj. Gre namreč za to, ali naj bo rafinerija v Pliberku, torej na Koroškem, ali v Wildonu na Štajerskem. List piše:

V četrtek minulega tedna je delegacija, ki sta jo določila koroška deželna vlada in deželni zbor v zadevi rafinerije ob naftovodu Adria-Dunaj, obrazložila v tej zadevi koroško stališče kanclerju Klausu kot šefu zvezne vlade. V delegaciji, ki jo je vodil deželni glavar Sima, niso bili le predstavniki ostalih dveh strank v deželni vladi, marveč tudi poslanci velikovškega okraja vseh treh frakcij koroškega deželnega zbora, poleg tega pa še predsedniki zbornice obrtnega gospodarstva, delavske zbornice in sindikalne zveze ter poslovodja «Družbe za pospeševanje razvoja vrednih področij». Z odsotnostjo se je «svetil» le v delegacijo določeni predstavnik koroškega združenja industrialcev.

Take enodušnosti Koroška še ni pokazala in tako odločnega poudarka doslej še ni dala v nobenem primeru uveljavljanja svojih upravičenih zahtev do države in njene vlade, kakor ga je dala sedaj, ko gre za to, ali bo rafinerija mineralnih olj ob tem naftovodu grajena na Koroškem v okolici Pliberka ali pa v Wildonu na Štajerskem. Ta ugotovitev je zelo razveseljiva. Razveseljiva predvsem zaradi tega, ker so se vsi činitelji v deželni politiki v tem konkretnem primeru postavili za koristi dvojezičnega ozemlja dežele. To ozemlje, ki bo nosilo levji del bremen naftovoda v deželi, ima kot gospodarsko zapostavljeno in zaostalo ozemlje — kar je pred 10 leti priznala tudi zvezna vlada — prvenstveno pravico, da mu naftovod prinese tudi določene koristi v obliki rafinerije ali čistilnice mineralnih olj, s katero bi bilo na tem ozemlju ustvarjenih 200 do 300 novih delovnih mest. Poleg tega bi bili z njo ustvarjeni ugodni pogoji za nadaljnja industrijska podjetja v ožji in širši okolici.

Tako gledano je prizadevanje za rafinerijo hkrati prizadevanje za membno, kot so ostala prizadevanje za rafinerijo ni nič manj pomemebno, kot so ostala prizadevanja: visoka šola, avtocesta Salzburg - Beljak in ohranitev čistosti naših jezer, da omenimo le glavna med njimi, če hoče Koroška doseči stopnjo razvitosti drugih zveznih dežel in blaginje njihovega prebivalstva.

S tega so deželni glavar in člani delegacije utemeljili pred zvezno vlado zahtevo Koroške, naj zvezna vlada zagotovi gradnjo rafinerije v okolici Pliberka. Pri tem so naglasili, da je Koroška doslej utrpela že preveč škode zaradi obzirnosti do drugih zveznih dežel. Tako med vojno uničena tobačna tovarna v Celovcu, ki je zaposlovala 500 ljudi, ni bila več obnovljena, ker bi predstavljala konkurenco tovarni v Fürstenfeldu. Iz podobnih razlogov se je morala Koroška odpovedati tudi tovarni municije v Metlovi. Zaradi konkurence je prišla tovarna celuloze Rebrca v sedanji položaj negotovosti, pred katerim pa stoji iz podobnih razlogov tudi premogovnik v Št. Štefanu.

Deželni glavar je šel v svoji argumentaciji še dalj. Poleg gospodarskih argumentov je postavil v ospredje tudi državnopolitične argumente ki niso nič manj tehtni. Prebivalstvo dvojezičnega ozemlja je bilo namreč skozi desetletja gospodarsko zapostavljeno. Tudi v sedanjem razvoju industrializacije ima manj ugodno izhodišče, kakor ga imajo drugod v državi, kjer je bila zvezna vlada njihovim prizadevanjem bolj naklonjena, kot je bila Koroški. Zaradi tega se čuti avtohtono prebivalstvo tega ozemlja še vedno gospodarsko zapostavljeno. Resnica je namreč, da se mora avtohtono prebivalstvo s tega ozemlja, zlasti pa iz Podjune, še vedno odseljevati, ker na domačih tleh ne dobi stalne zaposlitve. Zaradi tega je kot narodnostna manjšina izpostavljeno diskriminacijam in raznarodovanju, kar pa nasprotuje določilom državne pogodbe, kot tudi moderni zaščiti narodnostnih manjšin.

Koroški činitelji družbenega življenja so glede rafinerije povedali jasne besede. Predočili so vprašanje tako, da je sedaj za zvezno vlado v resnici preizkusni kamen upoštevanja federalnih teženj, gospodarskih zahtev in državnopolitičnih vidikov Koroške. Sedaj leži na zvezni vladi, da prispeva svoj del k realizaciji rafinerije. Zvezna vlada kot izvršni organ države, ki je lastnik Avstrijske družbe mineralnih olj (ÖMV), ima pri rokah določene prijeme. ÖMV je namreč na naftovodu udeležena z 51%, na družbi za rafinerijo pa s 26%. Tako vlada v veliki meri lahko odloči v prid utemeljenih zahtev Koroške. Kancler Klaus je v tem pogledu svojo pomoč obljubil in pozval vse, ki so bili pri razgovoru navzoči, da zastavijo svoj vpliv v prid Koroške.

ČETRTKOVA ČRTICA

Nihče ni osamljen

Bil sem mlad detektiv in dodelili so me, da delam z Martinom. Uspelo nama je uloviti mladeniča, ki je bil osumljen umora z nožem. Tajil je. Martin je bil prepričan, da laže, in po osemurnem navzkrižnem zasliševanju je morilec priznal svoje dejanje.

Vsi ti dogodki, ki so se odigravali s filmsko hitrostjo, so napravili name globok vtis. En človek je bil umorjen, drugi bo ves ostanek življenja preživel za kaznilniškimi zapahi... Žene, matere, otroci, bratje in setre — vsi so prizadeti. Ne glede na to, kako jim bo uspelo pozabiti in oprostiti, njihovo življenje nikoli več ne bo takšno, kot je bilo poprej.

Tudi za Martina to ni bilo brez pomena. Ko sem ga spomnil na to, me je ošinil z ostrim pogledom in rekel:

— Vsak človek na tem svetu ima koga, ki skrbi zanj. Zapomni si to.

— A kaj boš rekel za tiste pre[illegible]mance brez imen, ki tavajo po svetu in jih občine pokopavajo na svoje stroške.

— Popolnoma osamljenih ljudi ni. Nekdo skrbi, nekdo venomer skrbi za nekoga.

TOLMADGE POWELL

Minili so tedni in bil sem se že popolnoma privadil na Martina in njegovo filozofijo.

Nekega dne so nama sporočili, da so našli v parku Hybernia mrtvo dekle. Takoj sva z Martinom odhitela v park.

Ležala je v grmovju, kakor da bi spala. Bila je mlada, nežna in zelo lepa, če bi bila bolj negovana... Napadalec jo je zbil na tla, tako da je z glavo udarila ob kamen. Truplo je skril v grmovje. Ukradel ji je denarnico in zapestno uro. Blizu kraja zločina sva našla samo del zaponke z jermena zapestne ure.

— Koliko je imela denarja? Pet dolarjev? Morda deset? — je dejal Martin. — Po obleki je videti, da je bila ubožna. Vso pozornost morava posvetiti zastavljalnicam. Morilec te vrste bo prav gotovo poskušal uro čimprej vnovčiti.

Nisva vedela, kako je bilo dekletu ime, in v naslednjih dneh nihče ni prijavil, da bi jo kje pogrešali. Obhod po zastavljalnicah je bil brezuspešen in z zasliševanjem sumljivih oseb nisva mogla ničesar izvedeti, kdo je bil morilec.

— Njeni starši gotovo ne žive v mestu. Verjetno je prišla sem, da bi se kje zaposlila. Obiskala bova vse hiše, ki izdajajo cenena prenočišča.

Tri dni sva hodila od hiše do hiše. Tretjega dne popoldne jo je neka gospodinja spoznala na sliki, ki sva ji jo pokazala.

— Saj to je Mary Smith!

Odvedla naju je v tesno, čisto sobico. Oprema je bila borna in v redu vzdrževana, a zatohla. Na steni ni bilo nobene slike, nobenih okraskov, samo na posteljni omarici je ležalo nekaj časopisov.

— Koliko časa je stanovala pri vas?

— Nekaj več kakor dva meseca.

— Kdaj ste jo zadnjič videli?

— Prejšnji četrtek. Takrat je plačala najemnino.

— Je imela obiskovalce? Ljubimca?

— Nizem opazila. Niti ne vem, odkod je. Zanimala sem se samo, če je bila zaposlena. Delala je v restravraciji Cloverlif kot natakarica.

Vrnila sva se k vozilu in se odpeljala do omenjene restavracije.

— Ali dela pri vas Mary Smith? — je vprašal Martin lastnika, ki je sedel za blagajno.

— Delala je, a naenkrat je zginila brez odpovedi.

— Zakaj je odšla?

— Kako naj to vem? Ko je nekaj dni ni bilo v službo, sem zaposlil drugo dekle.

— Si niste mogli misliti, da se ji je kaj pripetilo? Da je bila, recimo, bolna?

— Ni bila prva, ki je tako izostala. Zakaj bi me naj torej skrbelo?

— Ali bi nam mogli o njej povedati kaj več?

— Ničesar, no, samo to, da je prišla iz Crossmora. Rad bi vam pomagal, toda ne vem kako.

Takoj sva se odpeljala v Crossmore, mestece v sosednjem okrožju. Martin je ustavil avtomobil v glavni ulici. Po nekem njemu lastnem instinktu se je takoj odpravil v dom za nepreskrbljene osebe. Nekaj minut pozneje sva stala v upravnikovi pisarni. Pogledal je priloženo sliko in prikimal.

— Da, bila je ena od naših deklet. Upam, da ni ničesar zagrešila.

— Ne, umorjena in oropana, — je tiho pripomnil. — Kje žive njeni starši?

— Nima staršev. Bila je nezakonski otrok. Rodila se je v občinski bolnišnici in mati ji je dala ime Mary Smith, preden je pobegnila iz mesta neznano kam. Dekle je živela pri nas, dokler ni dosegla 18 let. Bila je zelo tiha in sramežljiva, brez prijateljev ali prijateljic.

* * *

Preiskava se nikakor ni pomaknila z mesta. Nihče ni ne videl ne poznal človeka, ki je umoril in oropal dekle v parku.

Prvo sled sva odkrila šele pozno v sredo, ko je v najino sobo pridrvel policaj in mi izročil ceneno žensko zapestno uro. Skočil sem pokonci in nestrpno odhitel k Martinu. Odprl je miznico in vzel iz nje zaponko, ki sva jo našla v parku. Prav ta del je manjkal na jermenu prinesene ure.

— Kje si jo našel? — sva vprašala policaja.

— Pri nekem Biddixu. Ujeli smo ga s celo družbo kvartopircev.

Biddix je bil droben in zgrbljen starček, star približno šestdeset let. Ločila sva ga od drugih aretirancev in ga zaprla v samico.

— Odkod ti ta ura? — je vpil Martin.

— Poslušajte..., je jecljal možakar. — Če je bila ukradena, prisegam, da nimam s tem nobene zveze. Nekdo mi jo je zastavil med igro.

— Kdo?

— Odšel je, še preden ste nas vse skupaj pobasali.

— Kako se piše?

— Edgar Collins. Stanuje v Vzhodni ulici 311.

Hišo sva kmalu našla pa tudi stanovanje Edgarja Collinsa. Pazljivo sva prisluškovala, ali je kdo v sobi, in se o tem prepričala. Vrata so takoj popustila ob skupnem naporu najinih krepkih ramen.

Zaspan, koščen in na pol plešast moški je naglo skočil iz postelje. Bil je visoke rasti in močan, stal je pred nama v umazanih hlačah in raztrgani majici.

— Si ti Edgar Collins?

— Sem. Pa kaj zato?

— Midva sva od policije. Rada bi se malo porazgovorila s teboj! — je rekel Martin. — Neko dekle so minulo nedeljo umorili v parku Hybernia.

— A kaj to mene briga?

— Če si nedolžen, se brez potrebe razburjaš. Imamo dosti dokazov in verjetno se nismo zmotili.

Collins naju je prestrašeno gledal, a nato je nenadoma skočil proti odprtemu oknu. Toda Martin je bil hitrejši, zgrabil ga je s svojimi krepkimi rokami in ga vrgel na tla.

— Tega nisem hotel storiti! — je jecljal Collins. — Sama je padla na kamen. To je bilo nesrečno naključje. Nisem je niti poznal...

Zdelo se mi je, da ga hoče Martin krepko brcniti z nogo, vendar se je s skrajnim naporom premagal.

Na pogrebu nesrečne Mary Smith sem se spomnil Martinovih besed: «Ni popolnih osamljencev na tem svetu!» Smrt Mary Smith je močno zadela Martina in mene, njegovega sodelavca. Živela in umrla je v samoti, a vendar ni bila sama.

Martinu nisem ničesar povedal o svojih občutkih. Z njim se je človek le težko pogovoril. Toda dojel sem, da je on to vedel in razumel vse dosti bolje, kakor bi bil to zmogel jaz.

— Ma znaš, Jakec, de tisti budisti tam u Vietnami se jeh zmislejo prou ku bertoldo. Uani so pruti tistemi Keji, ke ga podpirajo Amerikanci jn be ga forte radi vrgli dol. Ma ne delajo atentatov koker, denmo reč, Nemci u Tirolah, ma se sami sebe zažgejo al pej začnejo štrajkat sez lakotjo al pej — jn tu je pej njeh novo orožje — nesejo na cesto njeh domače, hišne oltarčke taku, de zagradijo cesto jn ne more jet promet naprej. Jn tisteh oltarčkov se nobeden ne upa tak'nt. Uni dan so na to vižo ustauli ano celo kolono Amerikancou.

— Ja, jn anbot je an amerikanski džip nomalo dregnu an tašen oltarček, de se je prevrnu. Jn an budist, ke je tu vidu, je biu taku jezen, de si je nečko — ck — odsekau an prst. Jn pole ga je denu u ano flašco ses špirtam jn je nesu u ano njeh cerku na oltar. Ma so, a?!

— E, tam u orjenti jemajo čisto drugo pamet ku mi. Jn zatu so forte nevarni, zatu ke nucajo ano orožje, ke si mi nanka ne mislemo. Tudi Kitajci se zadne cajte forte nekej prpraulajo. Zdej forte čistejo svoje vrste od vseh sort teletualcou, ke delajo samo škodo.

— Ja, sm slišou, de so odžagali tudi direktorja od konservatorija u Šangaji.

— Ma kej ti ne pravem zmiram, de z muziko je križ? Jn ti pej zmiri: «peuski zbori, peuski zbori»! Videš, denmo reč, zdej ses temi narodnimi jeziki u cerkvah so pršle samo nove štorje. Ke prej, ke je blo po latinsko, je blo za vse prou jn nobeden ni reku neč. Ma zdej se povsod postaula vprašanje: al je taljanska maša al je slovenska maša. Al je taljanska procesja al je slovenska procesija. Nisi vidu uni dan na Opčinah pr procesiji? Narprej so se peuci začeli usajat, zatu ke je pršu ordine, de bo maša po latinsko, zatu ke bojo pr maši verniki dveh narodnosti. Ma pole pej pr procesji so peuci po vsi sili teli dat, ku be reč, slovenski karakter jn so pojali jn molili po slovensko na vso muč. Jn niso pestili drugeh do besede. Jn pole, kadar so šli nazaj u cerku, so nečko odgovarjali jn pojali po slovensko, čeglih je biu ceu obred po latinsko. So prou nalašč delali taku.

— E, Openci so po streli. Zastojn jem ne rečejo, de so konji. Ma pestmo te reči, ke je bulše ne preveč govort. Vidi, jest ti bom povedau ano od pravice. Znaš, ta je tudi iz Milana. Tam se je najdu an profesor, ke je šou nabirat izjave od mladeh štedentk jn šou tudi ž nimi h anmi avokati, de so lepu podpisali. Jn znaš, kej je blo u tistem rečeno? De se ravnatel tiste šule slabo obnaša ses mladmi mulami, de dela nespodobne mote jn govori umazane besede jn de je čez mero prjazen ž nimi. Ani starši so zastran tega vložili pruti tistmi ravnatelji tudi tožbo, de jem frderbava hčere. Jn znaš, kej se je zgodilo? Tis tga profesorja, ke je vse tu zbrou, so šošpendirali sez službe. Zatu ke pravejo, de tu uan ne be smeu naredet, zatu ke tu ni njegova kompetenca jn de je s tem samo frderbau lepo razpoloženje na šuli. Ben, si vidu!

— E, Jakec moj, sm vidu vre tolko reči!

modni kotiček

Na Angleškem spori zaradi prekratkih kril

Med Francozinjami so se za kratka krila opredelile že številne ženske, tudi ne več tako mlade

Problem kratkih kril še vedno razburja ozračje, kar potrjujejo tudi številne polemike za in proti tej modi. Me smo svoje mnenje o tej modni novosti že povedale, zato poglejmo raje, kaj pravijo o njej drugod po svetu.

V Londonu je baje moda kratkih kril v polnem razcvetu. Nosijo jih predvsem mlada dekleta, največ študentke. Začele pa so jih nositi tudi druge ženske, predvsem vitke ženske z lepimi nogami. Borba proti kratkim krilom pa v Angliji s tem ni zaključena. Angleži, ki radi delajo razne ankete, so na osnovi teh zbrali statistične podatke, iz katerih je razvidno, da bi kratko krilo lahko postalo eno izmed vzrokov celo za vedno številnejše prometne nesreče. Anketa je namreč ugotovila, da niso krivi prometnih nesreč samo neznanje, pijanost in predrznost pri vožnji, temveč tudi nepazljivost in raztresenost, ki bi ju lahko pogled na kratka krila — in seveda na skoraj gole noge — povzročil.

Tudi ravnateljstva raznih srednjih in višjih šol v Angliji so nastopila proti kratkim krilom ter so prepovedala dijakinjam nošnjo teh vsaj med zaključnimi izpiti, češ da se dijaki bolj zanimajo za krila kot za šolsko snov. Dijakinje so se temu uprle in izjavile, da so dijaki pač zelo neresni, če jih lahko tudi takšna «malenkost» raztrese.

V Parizu so se spomladi že sprehajala dekleta v kratkih krilih ali «minikrilih», kot jih strokovno imenujejo. Toda teh deklet je bilo razmeroma še tako malo, da je bilo težko govoriti o afirmaciji mode kratkih kril. Z nastopom lepega in toplega vremena se je položaj čez noč spremenil. Na cestah je vedno več deklet s krili kakih 20 do 25 centimetrov nad koleni, na plažah in v kopališčih pa je takšno oblačilo tako rekoč že obvezno. Parižanke se, kot vse kaže, nad kratkimi krili že kar močno navdušujejo ter pravijo, da jih bodo, ko se jim bodo privadile, rade nosile tudi jeseni in morda celo pozimi.

Če bo to tudi res držalo, bomo videle kasneje. Celo modni eksperti si ne upajo dajati preveč kategoričnih izjav v tem pogledu ter se rešujejo raje z bolj splošnimi izjavami, češ, če bodo ženskam kratka krila všeč, bomo s to modo nadaljevali, v nasprotnem primeru pa naj ostane to novost, ki je žensko modo poživila in ki je sprožila toliko polemike, kar je na koncu koncev tudi nekaj pozitivnega in koristnega.

Lastniki modnih hiš in priznani krojači so še bolj previdni. Ti sicer izdelujejo kratka krila, toda vedno s primernim robom, ki ga spuščajo, ali dvigajo, pač po želji klientk. Če je klientka že «asprejemljiva» za kratko krilo, ji postrežejo s takšnim, v nasprotnem primeru krilo hitro zdaljšajo in zadeva je rešena.

Ker smo novo modo kratkih kril do sedaj v glavnem napadale, naj iz objektivnosti napišemo nekaj besed tudi v njen zagovor. Mislimo namreč, da je prav, če je že prišlo do te novosti, da se ta uveljavi v poletnem času in to v kopalni sezoni, ko hodijo mnoge ženske oblečene v kratkih hlačah, ali pa v globoko izrezanih poletnih oblekah. Povrhu kopalne obleke si takšno kratko krilce lahko še kar zamišljamo, saj nas spominja na krilca teniških oblačil ali oblek za drsanje. Za kopanje bodo takšna kratka krila celo zelo hvaležna, ker bodo puščala dovolj svobode pri gibanju in sončenju. Seveda bo treba pod takšnimi krili nositi kopalno obleko, ali pa še bolje tesne hlačke iz istega blaga kot krilo. Kratka krila bodo primerna tudi za daljše vožnje v avtu, če jih bomo seveda opremile s primernimi hlačkami.

Manj trdne pa bi bile pri propagiranju takih kril za cesto in druge priložnosti. Sicer pa bodo ženske s svojim okusom najbolje same reagirale na to modno novost, ki bo lahko okusna izpopolnitev naše poletne garderobe, lahko pa postane tudi neokusen atribut, ki bo odkril številne naše napake in pomanjkljivosti, ki jih je pravilno dolgo krilo z obzirnostjo zakrivalo.

Pred desetimi dnevi sta se povsem tajno poročila Ann Sheridan in newyorški umetnik Scott McKay. Sedaj sta na poročnem potovanju v Honoluluju. Ann Sheridan se je rodila pred 51 leti in je bila v dobi med 1935 in 1940 zelo popularna.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Otroške risbe v piranski galeriji

V sredo so v mestni galeriji Piran odprli razstavo otroških risb, samostojnih izdelkov učencev osnovnih šol piranske komune. Galerija je razpisala svoje vabilo 8 osnovnim šolam na področju piranske občine od Strunjana do Sečovelj, 4 slovenskim in 4 italijanskim, da naj izberejo ob sodelovanju svojih likovnih vzgojiteljev po 30 del svojih učencev raznovrstne tehnike, kakor so svinčnik, tuš, akvarel, tempera, lepljenka itd. Vsak kos bo opremljen z naslovom, podpisom, navedbo starosti in razreda učenca. Razstava bo trajala 4 dni, potem pa bo posebna žirija izbrala najboljše izdelke za nagrado.

Prejšnja leta smo bili vajeni obiskovati po končanem šolskem pouku posamezne šolske razstave, na katerih je bila likovna dejavnost učencev prikazana v sestavu ostalih eksponatov. Lansko leto pa je na pobudo likovnega vzgojitelja, slikarja in kiparja Franca Železnika, galerija razstavila nekaj najboljših oziroma najznačilnejših izdelkov učencev osnovne šole po končanem šolskem letu. S tem se je vključila v tradicionalni potek takšnih razstav, ki ga sedanji tajnik občinskega sveta Zveze kulturno-prosvetnih organizacij v Piranu Pavle Zamar, kakor je razvidno iz omenjenega razpisa galerije, krepko podpira. Pri nadaljevanju izkazanega upoštevanja otroških risb je upravičeno pričakovanje vedno boljših rezultatov, ker se bo utrdila spodbuda učencem.

Koncentracija otroških risb osmero prostorno oddaljenih šol na enem mestu v Piranu omogoča hiter splošen pregled stanja na tem področju vzgoje in lahko služi za osnovo psiholoških in pedagoških analiz s strani poklicnih činiteljev. Obenem uspešno posreduje razumevanje te dejavnosti tudi širšemu občinstvu, staršem pa daje priložnost obsežne primerjave dosežkov lastnih otrok z onimi ostalih.

Preteklo je že nekaj let, odkar se v Jugoslaviji zbirajo otroške risbe. Nekatere so bile poslane tudi na posebne razstave v inozemstvo. Zanimiv je nekdanji obisk rektorja japonske visokošolske umetniške ustanove profesorja Saburo Kurate v Ljubljani, kjer je zbral znatno število otroških risb in jih odnesel s seboj. Kmalu zatem je bila mednarodna razstava otroškega slikarstva v Tokiu s sodelovanjem Jugoslavije, ki je prejela nekoliko nagrad.

Kot dopolnilo ima galerija v programu, da pritegne v bodoče k takšnim razstavam tudi gimnazije in srednje strokovne šole s svojega področja, da bi se mogla slediti razvojna pot likovne vzgoje tudi na teh šolah. Njihov podmladek se nahaja v letih največje dojemljivosti, ko zorijo mladinski talenti, katerih likovna usmerjenost ostane zastrta v okviru ostalega šolskega dela po rednem učnem programu. V njegovem prostem času pri zaposlitvi v športu, ljudski tehniki in drugem izvenšolskem delovanju se sicer apelira na prirojeni čut in tehnično rutino za izvedbo ustrezne reklame in propagandne akcije, vendar se ne posveča tedaj toliko pozornosti prav likovnemu izražanju v pomožni vlogi sredstva za agitacijo in propagando. Šele posebej zbrani izdelki bodo dali jasno sliko tudi v tem pogledu.

Vsekakor je galerija Piran pravilno razumela pomembnost skupne razstave otroškega in šolskega slikarstva s tem, da podpira letos tradicijo splošne razstave likovne vzgoje in njenih rezultatov, ki se bo v naslednji dobi dopolnjevala kot ekvivalent pionirskim in mladinskim prireditvam v jugoslovanskem državnem merilu in podobnim prijemom v smeri boljšega spoznavanja sodobne mladine in njene kulturne angažiranosti.

A. L.

ZARADI VEDNO VEČJIH ZAHTEV GOSPODARSTVA IN TURIZMA

V načrtu je gradnja nove ceste med Zagrebom in Splitom

Gradbeni stroški okoli 400 milijard - Težave za gradnjo v goratih in geološko slabih predelih - Gradnja bi se vršila v etapah - Mnenje strokovnjakov

V Jugoslaviji so po vojni zgradili sorazmerno veliko cest. Ker pa je bilo pred vojno zelo zelo malo sodobnih cest, je jugoslovanska cestna mreža, v primerjavi s cestnimi mrežami bolj razvitih dežel, še vedno zaostala. Doslej so v Jugoslaviji zgradili Jadransko magistralo, ki povezuje istrsko obalo in se nato od Reke dalje spusti proti jugu ob Jadranu vse do Dubrovnika. Od tu se čez Titograd nadaljuje nova cesta vse do Skopja, kamor se steka tudi mednarodna cesta, ki steče od Sežane in se preko Ljubljane, Zagreba in Beograda nadaljuje vse do Skopja, od koder se podaljša do grške meje. Navesti bi morali še nekaj drugih novih ali moderniziranih krajših cest, ki spadajo v območje novih cest, zgrajenih po vojni, in obračun vseh večjih tovrstnih gradenj v Jugoslaviji bi bil zaključen. Če vse to izmerimo v kilometrih, vidimo, da je bilo storjenega veliko, toda primanjkujejo Jugoslaviji še nove ceste, posebno takšne, ki bi deželo sekale «počez». Ena teh je nujno potrebna cesta, ki bi povezala Zagreb s Splitom, to se pravi, ki bi prečkala nekatere najbolj zaostale predele dežele. Gre za cesto, ki bi preko Dinarskega pogorja povezala osrednjo Hrvatsko s Splitom in Šibenikom, torej z Dalmacijo in Jadransko magistralo.

Zamisel za to cestno povezavo ni nova in so bili pred leti že izdelani idejni načrti, ki predvidevajo cesto, ki bi tekla od Zagreba preko Pisarovine do Bihaća in Knina, kjer bi se razcepila v dva kraka, katerih eden bi šel proti Šibeniku, drugi pa proti Splitu.

Danes se povezava med tema dvema področjema dežele tako rekoč imperativno vsiljuje in to iz več razlogov: Predvsem se ta cestna povezava vsiljuje zaradi povezave industrijskih centrov Zagreba, Splita in Šibenika. Nadalje je gradnja nujna zaradi povezave vzhodne Hrvatske in zahodne Bosne, katerih ekonomske možnosti so omejene prav zaradi pomanjkanja komunikacij. Kot tretji element, ki ga je v tem primeru nujno potrebno omeniti, je turistični moment, saj gre za prvorazredno turistično transverzalo, ki bi po najkrajši poti povezala severne predele Hrvatske in tudi Vojvodino in del Bosne z Dalmacijo. V zvezi s tem bomo povedali, da obstaja od Zagreba preko Plitvic in Knina cesta, po kateri moremo priti do Splita v osmih urah in pol nič kaj prijetne vožnje, ker cesta ni najboljša. Če pa uberemo po boljši cesti preko Reke in nato vzdolž Jadranske magistrale, potrebujemo za vožnjo od Zagreba do Splita kar 12 ur. Po proračunih v zvezi z novo transverzalo Zagreb - Split pa bi to relacijo opravili že v štirih urah in pol.

Za cesto Zagreb - Split preko Bihaća, katere prvi kilometri bi šli po avtomobilski cesti Zagreb-Karlovac, se že pripravljajo načrti. Vso cesto nameravajo graditi v več etapah in sicer tako, da bi prva etapa zavzemala odsek od Bihaća do Knina, druga pa od Knina do Drniša in Splita. Zadnji odcep, ki bi bil dejansko prvi, pa je odsek Pisarovina - Bihać. Do Pisarovine pa bi cesta bila vključena v že omenjeno cesto Zagreb - Karlovac.

Rekli smo, da zamisel o gradnji te ceste ni nova. O njej se je razpravljalo in se še razpravlja. O njej so govorili v saboru SR Hrvatske in v skupščini SR Bosne in Hercegovine. Na osnovi teh razpravljanj so bili izdelani tudi še prvi proračuni, ki predvidevajo stroške v znesku 400 milijard dinarjev. V prvotnem idejnem načrtu je bilo govora o gradnji ceste z dvojnim kolosekom. Ker pa bi to terjalo še večje stroške, so se načrti omejili na gradnjo samo enega cestišča s širino 10 metrov, kar pa bi vendarle omogočilo povprečno brzino 90 km na uro, kar je vsekakor kar dovolj.

Cesta Zagreb - Split bo dejansko le logično nadaljevanje ceste, ki vodi od Maribora do Zagreba (znan kot Zagorska magistrala), to se pravi, da bo nadaljevanje tiste ceste, ki v obratni smeri povezuje Zagreb odnosno Jugoslavijo z Dunajem, Münchnom, Prago, Varšavo in druga mesta srednje in severne Evrope, ali če hočemo ponovno v obratni smeri bo to cesta, ki povezuje srednje in severne predele Evrope z Jugoslavijo in preko nove ceste z Dalmacijo. Ko smo tu navedli te povezave z raznimi mesti in prestolnicami nekaterih držav srednje Evrope, smo hoteli poudariti izreden pomen, ki bi ga nova cesta imela za nadaljnji razvoj turizma v Dalmaciji.

Seveda se pri tem logično postavlja vprašanje, kje dobiti sredstva za gradnjo tolikšnega objekta, konkretno kje dobiti 400 milijard, kolikor bi stala gradnja ceste med Zagrebom in Splitom. Ko so pred nedavnim v jugoslovanski zvezni skupščini razpravljali o družbenem načrtu za prihodnjih pet let, v ta načrt gradnja ceste med Zagrebom in Splitom ni bila vključena, ker so prišla prej na vrsto druga bolj nujna dela. Direktor skupnosti cest SR Hrvatske inž. Stjepan Lamer pa je o pomembnosti te ceste rekel med drugim takole: «V okviru modernizacije cestne mreže v SR Hrvatski se nam gradnja ceste Zagreb - Split vsiljuje kot zelo važna naloga.»

Toliko, kar zadeva interes hrvatskega področja, koder bo ta cesta tekla. V Sarajevu so prav tako zainteresirani za novo prometno žilo. Ker pa bo tekla tako rekoč na skrajni zahodni periferiji Bosne, niso za njeno gradnjo tako vneti kot v Zagrebu, ker polagajo večjo pozornost nekim drugim bolj «središčnim» cestam, ki bi povezovale osrednjo Bosno s severom, odnosno jugom. Predsednik okraja Bihać Jus Alagić pa je pri vsem tem rekel naslednje:

«Za nas je ta cesta življenjskega pomena, ker vsa Bosanska pokrajina, pa tudi sosedna Lika predstavljata področje, ki bi se stekalo k tej magistrali. Za ti področji, ki sta najbolj nerazviti v vsej deželi, bi ta cesta pomenila več kot pet velikih tovarn.»

Iz gornjega sledi, da bi se pri izbiranju sredstev za gradnjo te ceste morale vzeti v poštev prvenstveno ekonomske zmogljivosti SR Hrvatske, ki je za gradnjo te ceste najbolj zainteresirana. Bihačko gospodarstvo pa bi pri gradnji moglo pomagati le toliko, kolikor bi mu to bilo možno.

Toda za 400 milijard dinarjev stroškov bi SR Hrvatska, ob soudeležbi SR Bosne in Hercegovine, ne mogla prevzeti vsega bremena, kajti redni dohodki (republiški sklad za ceste, delež od cestnine in bencina, pa tudi delež gospodarskih organizacij) so že predvideni za modernizacijo drugih cest v SR Hrvatski.

Iz tega izhaja, da bi bilo potrebno najti druge rešitve, ki bi temeljile prvenstveno na tujem kreditu. S tem v zvezi se računa na posojilo mednarodne banke, na tuje kredite ter na kombinacijo tujih in domačih kreditov iz gospodarskih podjetij.

V zvezi s kreditiranjem gradnje te tako nujne cestne zveze med osrednjimi predeli države in Dalmacijo, je govora tudi o uvedbi takse ali cestnine, ki je v rabi že v mnogih deželah.

Za zaključek bomo povedali, da bodo cesto med Zagrebom in Karlovcem začeli graditi že prihodnje leto. Od Pisarovine dalje proti Splitu pa se bo gradnja začela nekoliko pozneje.

Egipčansko piramido bodo «radiografirali»

KAIRO, 15. — Čefrenovo piramido bodo «radiografirali», da bi ugotovili, ali je v tisti ogromni masi kamenja še kaka grobnica, ki še ni bila odkrita.

Za izredni znanstveni poskus — ki ga bodo začeli čez kak teden in ki se bo zavlekel kako poldrugo leto in bo stal 223 tisoč dolarjev, kar je v naši valuti okoli 140 milijonov lir, od česar bodo dale ZDA devet desetin, eno desetino pa Združena arabska republika — so se dogovorili v Kairu na posebnih razgovorih, pri katerih so sodelovali podtajnik ameriškega veleposlaništva in predstavniki Združene arabske republike.

Načrt za to akcijo so izdelali na egiptovskem vseučilišču v Ein Hasanu ob sodelovanju strokovnjakov ameriške komisije za jedrsko energijo. Poleg strokovnjakov ameriške komisije za jedrsko energijo pa so pri tem sodelovali tudi ameriški strokovnjaki z raznih znanstvenih zavodov, kot na primer strokovnjaki s «Smithonianskega inštituta», laboratorijev ustanove «Lawrence», ki se ukvarja s proučevanjem žarčenj in drugi.

Vsa ta zelo zapletena znanstvena dela bo vodil dr. Luis Alvarez, docent za fiziko na kalifornijski univerzi Berkley, ki je prvi dal idejo za «radiografiranje piramide, da bi v njej odkrili morebitne grobnice. Ta ideja mu je prišla že v marcu lanskega leta. S tem ameriškim «radiologom» bo tesno sodeloval egiptovski strokovnjak Ahmed Badawi z že prej omenjene egiptovske univerze.

Seveda bodo naprave za merjenje kozmičnih žarčenj dali Američani, ki bodo dali na razpolago tudi strokovno osebje za rokovanje z njimi. Rezultati merjenj bodo po zaključku dela na razpolago tako egiptovskim, kot tudi ameriškim vladnim in znanstvenim krogom.

Da bi mogli «beležiti» žarčenja in to s pomočjo merjenja kozmičnih žarkov, bodo skopali v temeljih piramide ustrezno mrežo «prehodov». Ker bodo kozmični žarki «zadeli» vso piramido enakomerno in v vseh smereh, bo vsak prazen prostor, bo vsaka votlina nad že omenjenimi «prehodi», zgrajenimi pod temelji piramide, dovolila prehod večjih količin kozmičnih žarkov do teh «prehodov» ali kanalov in tako bodo mogli ugotoviti, ali je v masi kamenja piramide resnično še kaka votlina, to se pravi ali je kak del piramide, ki ni sestavljen izključno iz kamenja.

Za ta poskus so izbrali prav piramido Čefren, ker je možno pod njenimi temelji izkopati nekakšno mrežo «prehodov», ki so za ta primer edina možna rešitev za izvedbo že omenjenega načrta.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Nesporazum, ki bi znal precej spremeniti vaše načrte. Nekdo vas bo spravil v zagato pred svojci.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Bodite čimbolj pomirljivo razpoloženi, da bi ne prišlo do razdora. Tudi v ljubezni nekaj ne bo šlo gladko.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Več poguma, hkrati pa tudi takta s poslovnimi tovariši. Ljubosumnost bi vam znala veliko škodovati.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Prevzeli ste zelo tvegano nalogo, ki je ne boste zlahka izvedli. Neka oseba se navdušuje nad vami.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Za rešitev finančnih težav si boste morali poiskati pomoč izven svojih krogov. Nervoza v družinskem okolju.

DEVICA (od 23.8. 22.9.) Kar krepko si boste morali zavihati rokave, da bo šlo vse tako, kot ste si želeli. Z dejanji pokažite, kaj zmorete.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Čas vam je naklonjen, razmere so ugodne. Le več pridnosti je treba. Ne zanemarjajte domačih.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Izdelajte si točen program dela, da vas čas ne bo prehitel. V družini občutne spremembe.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Kar očitate drugim, dejansko velja za vas. Neki spor v družini bo imel blagodejni učinek.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Veliko bo dela in tudi zaslužka ne bo malo. Zadovoljni pa ne boste. Nekdo vas zelo ljubi.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Ko gre za večjo odločitev, bodite premišljeni, vendar pa tudi odločni. Ne zanašajte se na govorice zainteresiranih.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Nekdo vam ponuja sodelovanje, ki pa je dokaj sumljivo. Vabilo na zelo prijeten večer.

RADIO TELEVIZIJA

ČETRTEK, 16. JUNIJA 1966

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih; 11.45 Duo Ferranle-Teicher; 12.00 Josip Jurčič: «Deseti brat»; 12.35 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tipični furlanski ansambel; 17.20 Italijanščina po radiu; 17.30 Glasbeni kaleidoskop; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Kurt Weill: Quodlibet, op. 9; 19.00 Pisani balončki; 19.30 Parada orkestrov; 20.00 Šport; 20.35 Z ital. festivalov popevk; 21.00 «Hlapci», drama v petih dejanjih; 22.40 Sopranistka Ondina Otta; 23.00 Nežno in tiho.

Trst

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Orkester Casamassima; 13.35 Tržaški krožki; 13.45 Simf. koncert; 14.20 Krtačni odtisi.

Koper

7.15 Glasba za dobro jutro; 8.00 Prenos RL; 8.15 Glasbeni spored; 10.30 Skladbe za orkester; 10.45 Pisana glasba; 11.00 Otroški kotiček; 11.30 Današnji pevci; 11.45 Nove plošče; 12.00 in 13.00 Glasba po željah; 13.50 Izbrane strani iz oper; 14.40 Orkester RTV Ljubljana; 15.00 Glasba po željah; 16.00 Operetne melodije; 16.45 Domače viže; 17.15 Pevci lahke glasbe; 17.45 Popoldanski koncert; 18.45 Plošče; 19.00 Prenos RL; 20.00 Šport; 20.30 Prenos RL; 23.15 Jazz.

Nacionalni program

8.30 Jutranji pozdrav; 9.10 Strani iz albuma; 9.45 Popevke; 10.05 Operna antologija; 10.30 Komorna glasba; 11.15 Skladatelj R. Zandonai; 13.30 Claudio Villa; 15.15 Koncerti in baleti; 15.45 Gospodarska rubrika; 16.00 Spored za najmlajše; 16.30 V diskoteki; 18.10 Lisztove komorne skladbe; 18.50 Montale o Montaleju; 20.25 Pisan spored; 21.00 Pianist Rodolfo Caporali; 21.45 Orkester Petralia; 22.00 Politična tribuna.

II. program

8.00 Jutranja glasba; 8.30 Mali koncert; 9.00 Poje Gene Pitney; 10.35 Ital. pesmi; 11.05 Vesela glasba; 11.40 Skladbe za orkester; 12.00 Romantično popotovanje; 14.00 Pevci; 14.45 Nove plošče; 15.15 Kolesa in motorji; 15.35 Mezzosopranistka Maria Casula; 16.00 Rapsodija; 16.35 Panorama; 17.35 Poljudna enciklopedija; 17.45 Turgenjev: «Dim» — 4. nadaljevanje; 18.35 Enotni razred; 18.50 Vaši izbranci; 20.00 Filmske novosti; 20.30 Srečanje Rim-London; 21.40 Nepozabne pesmi; 22.10 Jazz.

III. program

18.30 Francoska kultura; 18.45 Malhaudove skladbe; 19.00 Starost vesolja; 19.30 Koncert; 20.40 Mozartove variacije; 21.20 Vojna in mir; 22.15 Radijska črtica.

Slovenija

7.00 Jutranji dnevnik; 9.05 Glasbena matineja; 9.55 Za šolarje: To so stene; 10.25 Andersen-Vodopivec: Podoba s trdnjavskega napisa; 10.40 Orkestralna glasba; 11.15 Popularne operne arije; 12.00 Turistični napotki; 12.15 Nimaš prednosti! 13.05 Iz makedonske, srbske in hrvatske ansambelske glasbe; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Čez hrib in dol; 14.30 Priporočajo vam...; 15.05 Orkester RTV Ljubljana; 15.40 «Enajsta šola»; 16.20 Zabavni intermezzo; 16.30 Pihalne godbe; 16.40 Literarni sprehod — F. K. Randolf: Haskellov čoln; 17.00 Vsak dan za vas; 18.05 Turistična oddaja; 19.00 Aktualnosti; 19.15 Odskočna deska; 19.45 Jezikovni pogovori; 20.05 Glasbene razglednice; 21.00 Domače pesmi in napevi; 22.00 Večer umetniške besede: Ivica Zupančič; 22.40 Glasbeni nokturno; 23.10 Glasbena poezija Vitězslava Nováka; 24.05 Plesna glasba.

Ital. televizija

17.00 Tvoja prihodnost; 17.30 Dnevnik; 17.45 Spored za najmlajše; 18.45 En dan v campingu; 19.00 Kmetijska oddaja; 19.40 Športne vesti in ital. kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 TV zgodba: «Upor v Port Mercyju»; 21.50 Politična tribuna; 23.00 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik; 21.15 Človek in morje; 22.15 Igra ne pozna meja.

Jug. televizija

12.00 Angleščina; 17.05 TV v šoli: Balade Petrice Kerempuha; 17.30 Prenos športnega dogodka; 19.25 Obzornik; 19.45 Po poteh Jugoslavije — reportaža; 20.10 Slovenska popevka in vi; 20.40 Brez parole — mladinska oddaja; 21.00 Dnevnik; 21.20 Aktualni pogovori; 21.10 Narodna glasba; 21.20 Zabavno-glasbena oddaja; 23.20 Poezija Vladislava Petkovića; 23.30 Poročila.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 27,3, najnižja 19, ob 19. uri 23,2; vlaga 75 odst., zračni tlak 1013,2 stalen, brez vetra, nebo 9 desetin pooblačeno, padavine 3,8 mm, morje mirno, temperatura morja 24,8 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 16. junija
Jošt
Sonce vzide ob 5,15 in zatone ob 20,56. Dolžina dneva 15,41. Luna vzide ob 3,26 in zatone ob 18,35
Jutri, PETEK, 17. junija
Gorazd

SEJA DEŽELNEGA SVETA

Soglasna odobritev osnutka o deželni podpori dijakom

Podpore lahko dobe tudi učenci - Začetek razprave o zakonskem osnutku o posebnih deželnih prispevkih za važne proslave

Deželni svet je včeraj soglasno odobril popravke k deželnemu zakonu št. 19 iz lanskega septembra glede pomoči in podpor dijakom. Prejšnji zakon je določal, da prispeva dežela del izdatkov za plačevanje vožnje dijakom v šolo in za štipendije, medtem ko so drugi del prispevale občine. Po sedanjem zakonskem osnutku pa bo prevzela vse breme naše dežela. Pri tem pa ne pridejo v poštev le dijaki nižjih in višjih srednjih šol, marveč tudi dijaki tehničnih in strokovnih šol ter učenci osnovnih šol in celo vrtcev.

Najprej je poročevalec Volpe odgovoril raznim diskutantom, ki so spregovorili o zakonskem osnutku predvčerajšnjim. Rekel je, da so se v bistvu strinjali, da je zakonski osnutek dober. Glavne kritike so se pravzaprav nanašale na teme, ki ne spadajo v osnutek. Razumljivo je, da je komunist Bosari poudaril stališče KPI do državne in zasebne šole. Oporekal pa mu je trditev, da se niso zadnje vlade sredine zavzele za šolo. Razen tega pa obstaja državni zakonski osnutek o razvoju italijanske šole, ki vsebuje rešitve tudi na podporni ravni.

Pričujoči zakonski osnutek zasleduje socialne smotre ter pomeni novost v tem vprašanju. Kar se tiče univerzitetnih študentov, ni rešitev njihovega vprašanja lahka, zlasti ker ne obiskujejo vsi tržaške univerze. Zatem je odbornik omenil kritike nekaterih svetovalcev, ker niso podpore dijakom višjih srednjih šol in strokovnih zavodov enake. Pri tem pa ne gre za kakšne namerne diskriminacije, marveč za pomanjkanje sredstev. Poročevalec je nato poudaril važnost šolanja sploh, saj je od tega odvisna sploh civilizacija ljudstva. Zato pomeni ta zakonski osnutek važen deželni prispevek za razvoj šolske izobrazbe. Žal pa obstajajo meje denarnih zmogljivosti. Važno pa je pri tem, da je dežela načela vprašanje socialne pravičnosti, katera se izraža tudi v šolah.

Za njim je spregovoril odbornik za šolstvo Giust, ki je v imenu odbora izrazil zadovoljstvo nad pozitivnimi izjavami v zvezi s tem zakonskim osnutkom. Odbor bi bil zelo zadovoljen, če bi lahko več storil za šolske podpore. Pri tem je odbornik rekel, da bo pripravil deželni odbor še en zakonski osnutek, ki se bo tikal predšolskega in pošolskega pouka, šolske refekcije itd. Zatem je odbornik Giust povzel razne opombe, ki so jih dali svetovalci v svojih govorih. Rekel je, da sprejema resolucijo, po kateri naj deželni odbor vrača potne stroške tudi tistim dijakom, ki izdelajo pri popravljalnih izpitih v oktobru. Dejal pa je, da ni moč vsiliti občinam ustanovitve posebne komisije, ki bi reševala morebitne spore glede dodelitve šolskih štipendij. Zatem je rekel, da je vprašanje povračila potnih stroškov univerzitetnim študentom vprašanje zase ter da je povezano tudi s študentovskim domom v Trstu in da torej ne spada pod ta zakonski osnutek. Priznal pa je, da bo treba v prihodnosti najti rešitev tudi za to vprašanje.

Sledila je razprava v posameznih členih zakona, pri čemer so zavrnili popravek komunistov Bergomasa in Bosarija k členu 2 in tudi njuno resolucijo, po kateri naj bi v občinah določali, komu pritiče podpora šele po posvetovanju s posebno občinsko komisijo. Večina pa je sprejela popravek omenjenih komunističnih svetovalcev, ki pravi, da se prispevek za vožnje v šolo v višini petih lir za vsak kilometer podeljuje tistim, ki izdelajo razred in obiskujejo šole izven svojega kraja, kadar ni v tem kraju šol enake vrste in stopnje.

Po odobritvi posameznih členov so sledile še glasovalne izjave, v katerih so nakazali svetovalci stališča svojih skupin do zakonskega osnutka. Sledile so volitve z rezultatom, ki smo ga omenili v začetku.

Zatem se je pričela razprava o zakonskem osnutku deželnega odbora, ki predvideva izredne prispevke za proslave raznih obletnic in dogodkov. K razpravi o tem zakonskem osnutku se je prijavilo kar 15 svetovalcev. Včeraj so spregovorili Varisco (KD), Pellegrini (KPI), Gefter Wondrich (MSI), Bettoli (PSIUP), Bisol (PSDI) in Angeli (PSI). Večina teh svetovalcev je kritizirala zakonski osnutek, zlasti pa člen 4, ki predvideva, da bo dežela prispevala 40 milijonov lir za manifestacije ob 700-letnici rojstva meniha blaženega Odorica iz Pordenona. Ta člen je kritiziral zlasti psiupovec Bettoli, ki je dejal, da pordenonska občina sploh ni dala pobude za to proslavo ter da v resnici ne gre za proslavljanje meniha — raziskovalca, marveč le za nakup zemljišča, na katerem naj bi zgradili novo cerkev. Sploh pa je vprašanje, kako naj bi jo posvetili Odoricu, ki je le blažen in ne svetnik, saj se cerkve lahko postavljajo le svetnikom, da se verniki lahko zatekajo k njim po pomoč. Bettoli je rekel, da nima pravzaprav nič proti temu, če se bo Pordenon obogatil še za eno cerkev, da pa ta cerkev res ne spada v zakonski osnutek. Zato je zahteval, naj se člen 4 črta iz njega. Sicer pa ni bil ta člen pogodu niti misovcu Gefterju Wondrichu.

Danes se bo nadaljevala razprava o tem osnutku.

ZBOROVANJA KPI

Danes ob 20.30 bo v kulturnem krožku «Pečar» javno zborovanje o odpustih z dela in statuta delavcev. Govoril bo Livio Saranz.

Jutri, 17. t.m. ob 20.30 bo na trgu na Kontovelu javno zborovanje KPI na katerem bo govoril organizacijski tajnik federacije Claudio Tonel o političnem in gospodarskem položaju.

Sestanek tajništev FILCA-CISL in FILLEA-CGIL

FILCA - CISL sporoča, da se je včeraj končala deželna stavka gradbenih delavcev. Tudi drugi dan stavke se je vzdržalo dela nad 90 odst. delavcev.

Sinoči sta se sestali tajništvi FILLEA - CGIL in FILCA - CISL ter proučili položaj. Sklenili sta, da se bosta obrnili na vsedržavni zvezi, da bi napeli vse sile, da se doseže sklenitev nove delovne pogodbe, ali pa da se v nasprotnem primeru zaostri sindikalna akcija.

Vpisovanje v tečaj za popravne izpite

Slovenski dijaški dom ima tudi letos namen olajšati pripravne izpite vsem dijakom slovenskih srednjih šol, ki morajo dopolniti snov iz posameznih predmetov, če hočejo prestopiti v naslednji razred, se vpisati v višje srednje šole ali uspešno končati zrelostne izpite. Zato pripravlja tečaj za popravne izpite, ki bo trajal od 1. do 31. avgusta t.l. in v katerem bodo poučevali izkušeni profesorji in dajali posebne ure izkušeni inštruktorji. Vpisovanje v tečaj se bo začelo takoj po objavi letnih uspehov in se bo zaključilo za tiste, ki morajo popraviti rede v razredih, 30. junija t.l., za tiste pa, ki bodo morali popraviti rede pri zrelostnih izpitih, tri dni po objavi zrelostnih uspehov. Tečaj se bo odprl, če bo število prijavljencev zadostno.

Vsa ostala navodila dobite vsak dan od 10. do 12. ure in od 18. do 19. ure pri ravnateljstvu zavoda.

Ravnateljstvo

Listek občinske umetnostne galerije št. 02162 je bil izžreban za nagradno sliko slikarja Enza Cogno. Lastnik listka lahko dobi sliko med uradnimi urami v občinski palači v sobi št. 124.

DVE NUJNI VPRAŠANJI POSLANKE BERNETIČEVE

Neurejenost glede učbenikov na slovenskih osnovnih šolah

Poslanka naproša ministra naj čimprej ukrene vse potrebno glede natečajev za učbenike in njihovo razdelitev - Stavka v vrtcih ONAIRC

Poslanka Marija Bernetič je te dni poslala ministrstvu za občo vzgojo dve pismeni vprašanji glede učbenikov na slovenskih osnovnih šolah in glede otroških vrtcev ustanove ONAIRC. V prvem pismu poslanka sprašuje, če minister za občo vzgojo ve, da na slovenskih osnovnih šolah na Tržaškem morajo učitelji ob koncu šolskega leta vzeti učencem pomožne učbenike, da jih lahko v prihodnjem šolskem letu izročijo učencem, ki vstopijo v isti razred. Učenci II. razreda osnovne šole so bili skozi vse šolsko leto brez predpisanega berila, v IV. razredu pa so morali uporabljati berilo iz leta 1948, ki je bilo natiskano na pobudo bivše ZVU in ni več primerno za sedanje potrebe, medtem ko noben razred nima učbenika za računstvo. Tako stanje zelo škoduje dobremu delovanju šol s slovenskim učnim jezikom in dela velike preglavice učiteljem ter učencem, ki imajo po zakonu pravico do brezplačnih šolskih knjig. Razen tega je bil šele pred kratkim razpisan natečaj za sestavo učbenikov za slovenske osnovne šole.

Spričo vsega tega poslanka naproša pristojnega ministra, naj čimprej ukrene vse potrebno glede natečajev za učbenike in njihovo razdelitev, ali pa za morebitne dogovore z Jugoslavijo, da se olajša nabava primernih učbenikov, o čemer je bilo govora med nedavnimi razgovori med predstavniki obeh držav.

V drugem pismu pa poslanka Marija Bernetič opozarja ministra za občo vzgojo na pereče vprašanje sindikalnih zahtev otroških vrtnaric ustanove ONAIRC, kar je dovedlo ponovno do tridnevne stavke. Šolske vrtnarice zahtevajo povišanje svojih prejemkov, ki so zelo nizki. Zaradi tega je potrebna večja podpora države. Ureditev tega problema je zelo nujna v pričakovanju, da bodo šolske vrtce prevzele v svojo oskrbo krajevne ustanove.

Kongres združenja za ladijsko pleskarstvo

Včeraj se je pričel v Trstu 12. kongres čezoceanskega združenja ladijskega pleskarstva (Transoceanic Marine Paint Association), katerega se udeležujejo delegati z vsega sveta. Poleg strokovnjakov in upraviteljev največjih družb, ki proizvajajo v 18 evropskih državah ladijske barve in lake, se udeležujejo kongresa tudi Američani, Avstralci, Japonci, Malezijci, Filipinci in predstavniki iz Hong Konga.

Popoldne je bila na kongresu «okrogla miza», na kateri so razpravljali o vprašanju pleskanja ladij. Predsednik združenja Norvežan Bjercke je orisal namene te družbe. Rekel je, da je v njej združenih 18 tovarn barv, ki so specializirane za izdelovanje morskih lakov. V teh tovarnah izvajajo tudi znanstvene raziskave in kolavdirajo lake, in sicer hkrati na Japonskem, v Hong Kongu, v Italiji, Angliji in na Nizozemskem. Tako lahko preizkušajo odpornost barv v vseh podnebjih. Poleg tega lahko dobavljajo ladjarjem lake enake vrste.

Sledili sta dve tehniški predavanji. Prvi je spregovoril gospod Gay iz angleškega podjetja «Storry Smithson», ki je govoril o pleskanju pločevine. Drugo predavanje pa je imel gospod De Vlieger iz nizozemskega podjetja «Molyn», ki je obravnaval notranjo zaščito cistern za prevoz tekočih snovi.

Kongresa so se udeležili tudi številni predstavniki oblasti in med njimi vladni podkomisar dr. Molinari, ki je zastopal komisarja dr. Mazzo. Dr. Molinari se je kasneje udeležil tudi slavnostne večerje.

PO PETIH LETIH SISTEMATIČNEGA DELA

Železarna Italsider pod Škednjem praktično v celoti modernizirana

Popolna avtomatizacija izkrcavanja in uskladiščevanja - Nova avtomatska visoka peč - Električna centrala na plinske turbine itd.

V tržaški železarni Italsider pod Škednjem so v preteklih dneh dejansko zaključili z vsemi deli za modernizacijo tega starega in znanega tržaškega industrijskega podjetja.

Pred nedavnim so začele obratovati avtomatske naprave za izkrcavanje ter za uskladiščevanje rud in premoga. Z začetkom obratovanja teh naprav so dosegli v železarni pod Škednjem visoko stopnjo avtomatizacije vsega dela pri izkrcavanju surovin. Za dosego tega je bil zgrajen nov pomol dolg 350 m, ki lahko sprejme hkrati dve veliki ladji. Na pomolu sta nameščena dva sodobna žerjava z nosilnostjo 25 ton za izkrcavanje surovin. Z žerjavoma razkladajo železno rudo ali premog naravnost na avtomatične prenosne trakove, ki tečejo po pomolu in nato čez most do skladišč. Most, ki je bil prav tako zgrajen v okviru del za modernizacijo podjetja, je dolg 260 m in veže pomol s stolpom, ki je bil zgrajen na drugem bregu portiča, in kjer so nameščene naprave, ki odpremljajo na eno stran železno rudo, na drugo pa premog.

Popolnoma avtomatiziran je tudi nadaljnji postopek, ki omogoča prenos rude po drugih avtomatskih napravah in prenosnih trakovih iz glavnega skladišča v skladišča ob visoki peči. Poslednji prevoz rude iz omenjenega skladišča v visoko peč pa gre prav tako po avtomatskih trakovih, ki prenašajo surovo železo do vrha in do žrela visoke peči.

Avtomatičen prenos surovin se vrši z izredno hitrostjo. Prenosni trakovi zmorejo do 1.500 ton na uro, kar omogoča da so vsa dela pri izkrcavanju in uskladiščanju ter pri prenosu surovin v visoko peč in koksarno opravljena v najkrajšem času in z najnižjim številom zaposlene delovne sile.

Dela za modernizacijo železarne pod Škednjem so se uradno začela novembra 1961, se pravi pred skoraj petimi leti. Poleg omenjenih novih naprav so v železarni modernizirali še livarno, namestili novo avtomatsko visoko peč, zgradili sodobno električno centralo na plinske turbine ter vrsto drugih pomožnih naprav. Do konca tega leta pa bodo končali z deli še na nekaterih manjših infrastrukturah, s čimer bo železarna Italsider pod Škednjem v vseh pogledih popolnoma obnovljena. Pri tem je treba poudariti, da je bilo do leta 1960 govora, da bodo to železarno zaprli. Končno pa je Italsider le sprejel upravičene ugovore in zahteve prizadetih delavcev in tržaških gospodarskih krogov, ter se odločil za modernizacijo starih naprav, s čimer ima danes Trst po delovni tradiciji sicer staro, dejansko pa novo veliko industrijsko podjetje.

Na mednarodnem simpoziju

Izžarevanja «visoko razvitih» zvezd

Včeraj se je v prostorih Središča za teoretsko fiziko nadaljeval simpozij, ki ga je priredil tukajšnji zvezdoznanstveni observatorij pod vodstvom prof. Margherite Hack.

Na včerajšnjem zasedanju so znanstveniki iz številnih držav, bodisi zahodnih, kakor tudi vzhodnih, obravnavali vprašanja, ki zadevajo izžarevanje «visoko razvitih» zvezd, se pravi tistih, katerih temperatura ne presega 3.000 stopinj, kar je za polovico manj kot temperatura našega Sonca. Iz diskusije se je zvedelo, da je mogoče danes z uporabo sodobnih spektrografskih aparatov, določevati vrste in količine raznih plinov v atmosferi teh zvezd. Pri tem uporabljajo najrazličnejše metode ter primerjajo pridobljene rezultate. Znanost je že napredovala v tolikšni meri, da so, poslužujoč se teh primerjalnih metod (tu je treba upoštevati tudi aparate, ki jih nameščajo na balone in ki se dvignejo visoko nad zemeljsko površino) utegnili že rešiti številna vprašanja atmosfere zvezd. Raziskovanja zadevajo seveda tudi sestavo zvezd in še posebej njihov razvoj v teku milijonov in milijonov let.

Pri tem je treba povedati, da je prof. Auman iz Princetona (ZDA) pojasnil tehniko delovanja «stratoskopa II», ki ga dvignejo visoko nad zemeljsko površino z dvema balonoma. Nekateri drugi učenjaki pa so posredovali izvirne podatke glede sodobnejše klasifikacije «hladnih» zvezd.

Včeraj popoldne so udeleženci simpozija obiskali Oglej. Simpozij bo zaključil svoje delo jutri.

Nalezljive bolezni

Občinski oddelek za zdravstvo in higieno sporoča, da so od 6. do 12. t.m. ugotovili v tržaški občini sledeče število primerov nalezljivih bolezni: škrlatinka 12 (1 izven občine); tifoidna mrzlica 1; srab 1; ošpice 51 (1 izven občine); norice 3; sklepni revmatizem 1; priušesna slinovka 17 (3 izven občine); malteška mrzlica 1; rdečke 2 (izven občine); infekcijsko vnetje jeter 3 (1 izven občine); tetanus 1 (s smrtnimi posledicami); pelagra 1.

V KROŽKU «SALVEMINI»

Drevi debata o reformi bolnišnic

Drevi ob 19. uri bo v sejni dvorani trgovinske zbornice v Ul. S. Nicolò 5 javna debata o «reformi bolnišnic», ki jo priredi krožek socialnih študijev «Gaetano Salvemini».

Reforma bolnišnic je v ospredju zanimanja v državi. To kaže tudi odmev, ki ga je imel v javnosti zakonski osnutek, ki nosi podpis ministra za zdravstvo Luigia Mariottija. Razlogi za tolikšno zanimanje so sami po sebi umevni. Javno mnenje vedno bolj občuti žgoče vprašanje zdravstvene oskrbe v naši državi in zahteva njegovo rešitev.

Bolnišniški zdravniki so s svojo agitacijo sprožili protislovja in nasprotja v samem italijanskem bolnišniškem sistemu, ki se naslanja na hierarhično načelo paternalističnega primarija. Bolnišniški zdravniki so vedno bolj nezadovoljni s svojim položajem in zahtevajo stalnost službe, izboljšanje plač, možnost napredovanja v prenovljenih bolnišnicah, tako da se bo ovrednotila medicinska praksa, izvajana v skupinah. V nerodnem položaju pa niso le zdravniki marveč tudi upravitelji bolnišnic, saj vlada na upravnem, finančnem in organizacijskem področju v italijanskih bolnišnicah prava zmešnjava. Bolnišnice morajo zagotavljati vedno večjo pomoč, po drugi strani pa niso za to dovolj kvalificirane in jim primanjkuje naprav.

Uvodne besede v debato bo spregovoril prof. Stelio Ferolla, primarij bolnišnice «sv. Ana» v Ferrari, ki je vsedržavni tajnik združenja bolnišniških asistentov ter znan po državi ker dobro pozna ta argument. Pobuda krožka «Salvemini» je naletela na velik odmev med zdravniki in uslužbenci bolnišnic, iz česar se lahko sklepa, da bo debata živahna ter da bo zanimala vse prebivalstvo.

ZA SREDNJE ŠOLE

Podaljšan rok za objavo prednostnih lestvic

Šolsko skrbništvo sporoča, da je ministrstvo za občo vzgojo določilo, da se podaljša rok za objavo prednostnih lestvic profesorjev glede suplenc in poverjenih mest na srednjih šolah v prihodnjem šolskem letu.

SKLEPI SESTANKA MEŠANEGA ODBORA V KOPRU

30 slovenskih šolnikov na seminar pri Ljubljani

Enako število italijanskih šolnikov s Koprskega in iz Bujščine na seminar pri Lago Maggiore - Po 6 šolnikom z obeh strani odobrene štipendije za izpopolnjevanje v Ljubljani oz. v Padovi

Včeraj so se v Kopru sestali strokovnjaki mešanega italijansko - jugoslovanskega odbora, ki so razpravljali o nekaterih vprašanjih šolstva italijanske etnične skupine Koprskem in v Bujščini ter slovenske etnične skupine na Tržaškem. Italijansko delegacijo je zastopal odv. Guido Gerin, jugoslovansko pa Črtomir Kolenc.

Med drugim so razpravljali o prošnjah slovenskih šolnikov s Tržaškega za izpopolnjevanje na univerzi v Ljubljani ter prošnje italijanskih šolnikov s Koprskega in iz Bujščine za izpopolnjevanje na univerzi v Padovi. Izbrali so šest slovenskih šolnikov in šest italijanskih šolnikov, ki bodo prejemali štipendije in odšli v Padovo, oziroma v Ljubljano v začetku prihodnjega šolskega leta. Nato so sklenili, da 26. junija odide skupina 30 italijanskih šolnikov s Koprskega in iz Bujščine na seminar, ki bo tudi letos, in sicer pri Lago Maggiore, medtem ko bo za enako število slovenskih šolnikov s Tržaškega seminar v Tacnu pri Ljubljani. Strokovnjaki mešanega odbora so proučili tudi vprašanje knjig za šolske knjižnice. Tako bodo še v tem mesecu italijanske šole na Koprskem in v Bujščini prejele pošiljko knjig v skupni vrednosti 3 mil. lir. Pošiljko knjig bodo dobile tudi slovenske šole na Tržaškem.

Še danes stavka kovinarjev IRI

Včeraj je bil drugi dan stavke kovinarjev vseh podjetij IRI, to je ladjedelnice Sv. Marka, Tovarne strojev, Tržaškega arzenala in železarne Italsider. Tudi včeraj je bila stavka popolna, saj so se je udeležili skoraj vsi delavci. Stavka se nadaljuje še danes. S to, kar tridnevno stavko, so delavci po vsej državi močno pritisnili na podjetja IRI in njihovo združenje Intersind, ki hoče le v zelo skrčenem obsegu pristati na delavske zahteve.

Odsek Trst-Videm odprt 1. julija

Tiskovni urad ACI sporoča, da je sklenil konvencijo z družbo Autovie Venete za cestno pomoč na odseku Trst-Videm, ki ga bodo odprli za promet 1. julija.

Težavna obdukcija zavrženega trupelca

V mrtvašnici glavne bolnišnice včeraj popoldne še niso končali obdukcije trupelca novorojenčka, ki so ga predvčerajšnjim našli karabinjerji blizu pokopališča v Miljah. Kot smo poročali včeraj, je 28-letna delavka Elena Bandi iz Milj, Ul. Bembo 22 rodila otroka, ga zavila v najlonsko vrečko in odvrgla v nekakšno grapo blizu pokopališča nad ladjedelnico Felszegy. Sodne oblasti morajo ugotoviti kakšnega spola je bilo dete in če se je rodilo mrtvo ali živo.

NOVA POMEMBNA TRGOVINSKA POBUDA

Z jugoslovanskimi ladjami hitra zveza Sev. Jadran-Libija

Na progi s postanki v Trstu, v Benetkah in na Reki plujeta ladji Lošinjske plovidbe «Orjula» in «Osor» - Sprejem na ladji «Osor»

Jugoslovanska pomorska družba «Lošinjska plovidba» z Malega Lošinja, ki se v Trstu naslanja na pomorsko agencijo «Mediteranea» je nedavno uvedla hitro pomorsko progo severni Jadran-Libija. Na tej progi je že plula ladja «Orjula», tej pa se bo sedaj pridružila tudi ladja «Osor», ki bo iz Trsta redno odhajala vsakih 14 dni.

Nova proga «Lošinjske plovidbe» je vzbudila veliko zanimanje med tržaškimi pristaniškimi operaterji, ki se že redno poslužujejo omenjenih ladij.

Motorna ladja «Osor» z nosilnostjo 1660 ton je že nekajkrat priplula v Trst, včeraj pa je kapitan ladje Dušan Marčelja priredil sprejem in trgovskim operaterjem ter novinarjem opisal prednosti, ki jih nudi novo ustanovljena proga. Ladja je bila zgrajena pred desetimi leti v Angliji, kjer jo je lošinjska pomorska družba kupila. Opremljena je z najbolj modernimi navigacijskimi napravami in je pripravna za prevoz embaliranega tovora. Proga je hitra, saj doseže ladja hitrost 14 in pol milje na uro, kar ji omogoči, da že v treh dneh, po postanku v Benetkah in na Reki, pripluje v afriška pristanišča.

Za novo progo je kot rečeno precej zanimanja v Trstu, vzbudila pa je tudi zanimanje v Avstriji in delno tudi v Zahodni Nemčiji.

RAZPIS POKRAJINSKE UPRAVE

Natečaj za vodilno mesto v nevrološkem sanatoriju

Pokrajinska uprava v Trstu razpisuje javni natečaj s teoretsko praktičnimi izpiti za eno vodilno mesto (prednice) v pokrajinskem nevrološkem sanatoriju. Prošnjo za natečaj je treba vložiti najkasneje do 12. ure 30. julija letos. Interesentke ne smejo biti stare več kot 30 let, predložiti morajo šolsko spričevalo nižje srednje šole ali enakovredne šole, diplomo zdravstvene asistentke ali potrdilo o usposobitvi za vodilna mesta. Vse informacije dobijo prizadete na uradu za osebje tržaške pokrajinske uprave, Ul. Geppa št. 21.

OBČINSKI ODDELEK ZA ZDRAVSTVO IN HIGIENO V MAJU

Nad 5000 nadzornih ogledov v skladiščih in prodajalnah

170 vzorcev živil in pijač so poslali v analizo kemičnemu oddelku, 107 pa zdravstveno-mikrografskemu oddelku pokrajinskega laboratorija

V preteklem mesecu je nadzorna služba občinskega oddelka za zdravstvo in higieno opravila mnogo dela, poleg običajnega strogega nadzorstva nad podjetji, ki proizvajajo živila, skladišči in prodajalnami živil in pijač, ter še posebno na področju nadzorstva lahko pokvarljivih živil in pijač. Tehnično osebje nadzorne službe je v mesecu maju opravilo 656 pregledov stanovanj, ki so v slabem stanju in za katera mora občinska uprava izdati ustrezno potrdilo.

V maju so uslužbenci zdravstveno-higienske nadzorne službe opravili skupno 5.164 ogledov in vzeli v raznih skladiščih, tovarnah in prodajalnah 170 vzorcev živil in pijač, ki so jih poslali v analizo kemijskemu oddelku pokrajinskega laboratorija za higieno in profilakso, medtem ko so 107 vzorcev poslali v analizo zdravstveno - mikrografskemu oddelku omenjenega laboratorija.

Osebje nadzorne službe je v preteklem mesecu naložilo 28 glob za kršitve občinskega higienskega pravilnika in napravilo 6 prijav sodnim oblastem zaradi kršitve raznih zakonov.

Občinski oddelek za zdravstvo in higieno sporoča tudi, da je kemijski oddelek pokrajinskega laboratorija za higieno in profilakso poslal pokrajinskim zdravstvenim oblastem 13 poročil, v katerih so bili navedeni podatki o prekrških na osnovi analiz vzorcev, ki so jih laboratoriju poslali uslužbenci občinske zdravstveno - higienske nadzorne službe.

Odobren načrt odseka avto ceste

Včeraj se je na ministrstvu javnih del sestal upravni svet ANAS, ki je obravnaval vprašanje avto cest in odobril številne načrte. Med drugim je odobril tudi izvršilni načrt za odsek avtostrade Trst-Benetke med Latisano in Portogruarom za okrog 2 milijardi in 210 milijonov lir.

Prekop grobov

Občinska uprava sporoča, da bodo na pokopališču pri Sv. Ani kmalu preuredili za nove pokope kripto XII z desetletnimi žarami za plačilo (polje II.), kjer počivajo posmrtni ostanki umrlih in pokopanih od 7. maja 1956 do 15. julija istega leta.

Osebe, ki bi nameravale ohraniti in preložiti na drugo mesto posmrtne ostanke svojih pokojnikov, se lahko za vse formalnosti zglasijo od 15. julija do 6. avgusta letos pri čuvaju pokopališča, ali pa na odseku za pokopališča pri občinskem oddelku za javna dela v Prehodu Costanzi št. 2, V. nadstropje, soba št. 536.

Važno obvestilo dvolastnikom

Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov opozarjata dvolastnike, ki nameravajo sekati drva na jugoslovanskem področju, naj pravočasno predložijo zadevne prošnje. V ta namen naj se javijo v pisarni KZ in ZMP v Ul. Geppa 9 med uradnimi urami, to je od 8. do 14., ob četrtkih pa od 8. do 12. ter od 15. do 18. ure. Prinesejo naj s seboj številke parcel ter dvolastniške knjižice.

Ker so se letos bistveno spremenila pravila glede vlaganja teh prošenj, pozivamo dvolastnike, ki nameravajo sekati drva, naj se nujno javijo v uradih tajništev.

Hotel se je zastrupiti

Zaradi stalnih nesporazumov z ženo, se je včeraj popoldne 47-letni Anastasio Olivo iz Ul. San Lorenzo in Selva 25 odločil za usodni korak, zaužil nedoločeno število tablet uspavalnega sredstva in izpil jodovo tinkturo. Na srečo so se domači pravočasno zavedli nepremišljenega Olivovega dejanja. Moškega so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico, kjer se bo moral na prvem medicinskem oddelku zdraviti 8 dni.

PREDAVANJE O RAKU

Danes ob 20.30 bo na sedežu sekcije KPI pri Sv. Jakobu v Ul. S. Zenone 10 javno predavanje o ugotavljanju in zdravljenju rakastih obolenj pri ženskah. Govorila bosta primarij tržaškega središča za rakasta obolenja dr. Mario Lovenati in profesorica Dolores Cecilia Mastrangelo iz istega središča. Vstop prost.

Darovi in prispevki

Ana Bratoš daruje 3000 lir za Dijaško Matico.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

sporoča ljubiteljem ljudskih iger, da priredi v nedeljo, 26. junija popoldne ob 17. uri in zvečer ob 21. uri v Kulturnem domu gostovanje odlične dramske skupine prosvetnega društva **«Lojze Košak» iz Kostanjevice pri Krki.**

Skupina dvainsedemdesetih igralcev bo nastopila s priljubljeno

MIKLOVO ZALO

Vstopnina: odrasli 500, otroci 300 lir, pevci bodo imeli običajni popust.

Rezervacija vstopnic bo možna od naslednjega ponedeljka dalje v Tržaški knjigarni.

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» Ul. Montecchi 6, priredi v petek, 17. t m. ob 21. uri: Rapa Šuklje: Večer umetniške besede **«John Steinbeck».**

Režija: Sergij Verč, glasbena oprema: Jurij Kufersin. Nastopajo člani društvene dramske skupine.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

sporoča vsem otrokom, ki sodelujejo pri predstavi «Janko in Metka», da se zaradi tehničnih ovir snemanje na ljubljanski televiziji, ki je bilo določeno za nedeljo 19. t.m., prenese na jesen.

Prosvetno društvo «SLAVKO ŠKAMPERLE»

sklicuje občni zbor v društvenih prostorih v sredo 22. junija t.l., v prvem sklicanju ob 20.30 ali istega dne ob 21. uri ob vsakem številu prisotnih članov. **Odbor**

Popravek

Pri prepisovanju in objavi šolskih izidov na slovenskih srednjih šolah v Trstu se nam je v včerajšnji številki vrinila neljuba pomota v seznamu dijakov II. B razreda na srednji šoli pri Sv. Jakobu

SREDNJA ŠOLA PRI SV. JAKOBU

Razred II. B: Izdelali so: Livij Pertot, Nadja Babič, Vesna Davidovič, Lavra Konič, Gabrijela Ozbič, Nadja Pancrazi, Milena Puntar, Bianca Rakar. (Popravne izpite ima 8 dijakov, 1 je neocenjen.)

Šolske vesti

V Slovenskem znanstvenem liceju na Lonjerski cesti 13 je odprta razstava risb še danes, 15. tm.

Slovensko učiteljišče pri Sv. Ivanu, Ul. Caravaggio, ima razstavo risb še danes 15. tm.

Osnovna šola v Boljuncu bo imela zaključno šolsko prireditev v ponedeljek 27. tm. po šolski maši ob 10.30.

Osnovna šola pri Domju bo imela zaključno šolsko prireditev v šolskem poslopju v torek 28. tm. po šolski maši ob 10.30.

Vabljeni starši in prijatelji mladine.

Srednja šola pri Sv. Jakobu bo priredila razstavo risb in izdelkov v nedeljo, 19. junija tl.

Otvoritev razstave ob 10. uri v risalnici.

Razstave

V občinski umetnostni galeriji razstavlja do 18. tm. slovenski slikar Demetrij Cej.

DNEVNA AVTOBUSNA ZVEZA MED TRSTOM IN GRADEŽEM

19. t.m. bo začela delovati dnevna avtobusna zveza med Trstom in Gradežem po naslednjem urniku:

Odhodi iz Trsta — avtobusna postaja (Trg Libertà) ob 7.30, 8.30 in 9. uri.

Odhodi iz Gradeža — avtobusna postaja ob 17.15, 19.00 in 19.30.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 15. junija 1966 se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo pa je 9 oseb.

UMRLI SO: 87-letna Maria Lorenzi vd. Nicolini, 72-letna Giovanna Nordio por. Bisaro, 78-letna Maria Trani vd. Benedetti, 53-letna Elda Zorzut por. Mayerweg, 75-letna Giuseppina Donda por. Finotto, 50-letna Silvana Perco por. Semeraro, 81-letna Giuseppina Kalc vd. Gioca, 59-letni Mario Miotto, 82-letna Antonia Rebula vd. Iuretig.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)

All'Angelo d'oro, Trg Goldoni 8; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Marchio Ul. Ginnastica 44; Miani, Drevored Miramare 117 (Barkovlje).

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)

Alla Basilica, Ul. S. Giusto 1; Busolini, Ul. Revoltella 41; INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2; Manzoni, Ul. Settefontane 2

Kino

Miramarski park. V nedeljo, 19. junija otvoritev sugestivnih predstav «Luči in zvoki». Ob 21.30 v nemščini «Der Kaisertraum von Miramare» in ob 22.45 v italijanščini «Massimiliano e Carlotta». Ob torkih tedenski odmor. Izredne vožnje avtobusa «M» od barkovljanske postaje.

* * *

Nazionale 16.00 «La città nera» Charlton Heston, Elizabeth Scott.
Excelsior 16.00 «Il sorpasso» Vittorio Gassmann. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Fenice 16.00 «Frankу e Johnny» Technicolor. Elvis Presley.
Eden 16.00 «Agente 007 missione Goldfinger» Technicolor. Sean Connery.
Grattacielo 16.00 «Marines sangue e gloria» Technicolor. Jim Mitchum.
Alabarda 16.30 «Madame X» Technicolor. Lana Turr r, John Forsyth.
Filodrammatico 16.30 «Orrizontali di lusso» Nadia Tiller. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Aurora 16.30 «Onibaba» Prepovedano mladini pod 18. letom.
Cristallo 16.30 «Il giorno della vendetta» Technicolor. Kirk Douglas, Anthony Quinn.
Garibaldi 16.30 «La corda tesa» Annie Girardot. Prepovedano mladini pod 16. letom.
Capitol 16.30 «West Side Story» Technicolor. Nathalie Wood. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Impero 16.30 «Il nostro agente Flint» Prepovedano mladini pod 14. letom
Vittorio Veneto 17.00 «Donne matra e diamanti» Technicolor. Jean Marais, Liselotte Pulwer.
Moderno 21.00 Trofeja sv. Justa «Festival neznanih popevkarjev».
Astra 17.00 «La vergine di cera» Prepovedano mladini pod 14. letom.
Ideale 16.00 «Bravados» Technicolor. Gregory Peck, Jean Collins.
Abbazia 16.30 «L'isola dei delfini verdi» Technicolor.
Astoria Počitek.

LETNI KINO

Satellite 21.15 — blagajna ob 20.30 «A Owest niente di nuovo» E. M. Remarque, L. Milestone.
Paradiso 21.15 — blagajna ob 20.30 «Il vendicatore del Texas» Technicolor. Robert Taylor.
Arena Diana (Ul. Revoltella) 21.15 blagajna ob 20.30 «I due mafiosi» Technicolor. Franco Franchi, Ciccio Ingrassia.

Izleti

Slovenski klub priredi v nedeljo, 19. t. m.

IZLET V TUPELČE

Odhod iz Trsta ob 14. uri, Cena vožnji 800 lir. — Vpisovanje pri agenciji «Aurora» v Ul. Cicerone 4, tel. 29-243.

Izlet je združen z ex tempore, natečajem za slikarje in pesnike.

SPDT priredi 19. 6. izlet na Karavanke z izhodiščno točko na Ljubelju. Izletniki se bodo lahko povzpeli na 2064 m visoko Begunjščico ali žičnico na Zelenico.

Na razpolago je še nekaj mest. Vse obveznosti je treba poravnati do petka 17. tm.

Odhod ob 5.15 z začetka Ul. F. Severo.

Prosvetno društvo Prosek-Kontovel priredi v nedeljo 26. junija izlet v Ribnico, Kočevje in Kočevski rog. Vpisovanje na sedežu društva.

Prosvetno društvo Andrej Čok z Opčin priredi v nedeljo 26. tm. enodnevni izlet v Pulj. Vpisovanje v pekarni Drašček.

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. sv. Frančiška 20
Telefon 61-792
Novo:
Mladinska knjiga:
GOLIA: Gospod Baroda in druge ljudske pesmi 880 lir

Mali oglasi

KUPIM stavbno parcelo v Slovenskem Primorju (med Koprom in Portorožem) ali hišo z večjim vrtom. Ponudbe na naslov: Povh Franc, Novo mesto, Nad mlini 8.

ZAHVALA

Vsem, ki so sočustvovali z nami in nam pomagali ob težki izgubi naše nepozabne

VLADIMIRE DANEV

se najtopleje zahvaljujemo. Posebna zahvala č. g. župniku, pevcem, darovalcem cvetja ter vsem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti in počastili njen spomin.

Žalujoči mož Andrej ter družine Ban, Volpi in Daneu

Kontovel, 16. junija 1966

Sporočamo žalostno vest, da nas je v starosti 81 let za vedno zapustila naša draga mama in nona

JOŽEFA KALC por. GOJČA

Pogreb nepozabne pokojnice bo danes, 16. t.m. ob 18. uri iz hiše žalosti v Gropadi št. 78 na bazoviško pokopališče.

Žalujoči sin Avguštin, hčeri Kristina in Tončka z družinama, snaha Ivanka, vnuka Mirko in Svetko ter drugo sorodstvo

Gropada, Postojna, Škofja Loka, 16. junija 1966

Pogled na množico na pokopališču v škocjanu pri Kopru, ki je predvčerajšnjim spremila Albina Dujca na njegovi zadnji poti. Množica posluša govor, ki ga je imel ob odprtem grobu tov. Sokol

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Obtožen zaradi dvoženstva oproščen zaradi amnestije

Vmes so bili zapleteni problemi zaradi državljanstva in opcije, toda prizivno sodišče je vse skupaj poenostavilo z aplikacijo amnestije

Pred tržaškim prizivnim sodiščem (predsednik Cinelli, generalni prokurator Santonastaso, zapisnikar Parigi) se je moral včeraj ponovno zagovarjati 55-letni Francesco Blecich iz Vidma, Ul. Vat 19.

Blecicha so obtožili dvoženstva, ker se je prvič poročil po konkordatnem obredu (v katoliški cerkvi) leta 1939 na Reki z Eldo Erzeni. Po treh letih pa sta se zakonca pravno ločila. Ženska je potem živela z nekim drugim moškim skupaj, s katerim je imela hčerko, ki pa so jo ob rojstvu vpisali v matične knjige s priimkom zakonskega moža njene matere.

Potem so prišle vojne homatije in leta 1945 je jugoslovanska vojska zasedla Reko. Že marca leta 1947 je Blecich dosegel od reškega okrajnega sodišča razveljavitev prejšnjega zakona (med drugim so jugoslovanske oblasti tudi poskrbele za preimenovanje hčerke, ki jo je njegova žena imela z drugim). Takoj nato pa se je Blecich poročil s Princ Eduino.

Vse to se je zgodilo pred 15. septembrom 1957, ko je stopila v veljavo mirovna pogodba. Kmalu nato je Blecich zahteval, da se mu prizna pravica do opcije, toda jugoslovanske oblasti so menile, da ni ta pravica ne pripada, ker je hrvatske narodnosti. Sprejo tega so ga smatrali namreč za jugoslovanskega državljana.

Nekaj let pozneje se je položaj spet spremenil. Italijanski konzulat je predložil jugoslovanskim oblastem seznam ljudi, ki bi po njegovem mnenju utegnili uživati pravico do opcije. Med njimi je bil tudi Blecich. Jugoslovanske oblasti so sprejele zahtevo in tako je Blecich dobil italijanski potni list ter prišel v Italijo skupaj s Princesyo. Najprej je živel v nekem zbirnem taborišču, potem blizu Turina in končno prišel v Videm.

Oblasti bi morda celo spregledale njegove zakonske nevšečnosti, če bi ga prva žena ne tožila pred nekaj leti zaradi neplačevanja oskrbovalnine Prav ob tej priliki se je zvedelo, da se je Blecich poročil drugič na Reki. Prva žena je zato vložila tožbo ter zahtevala, naj se mož kaznuje zaradi dvoženstva.

Primer je bil precej zapleten, toda sodniki so ga rešili razmeroma na preprost način. Niso namreč sprejeli teze, da je Blecich prenehal biti italijanski državljan (zaradi tega, ker so jugoslovanske oblasti v prvem trenutku odbile zahtevo po opciji), temveč so menili, da je to državljanstvo ohranil vseskozi. Zato so primer obravnavali kot primer italijanskega državljana, ki je prekršek zagrešil v trenutku ko je reško ozemlje spadalo še pravno pod Italijo (se pravi pred stopitvijo v veljavo mirovne pogodbe). Zato so ga obsodili pogojno in brez vpisa v kazenski list na 8 mesecev zapora.

Blecich se je pritožil proti tej razsodbi, toda tudi prizivni sodniki niso spremenili prejšnje razsodbe. Upoštevali so le nedavni odlok o amnestiji in pomilostitvi ter so popolnoma zbrisali kazen.

V kopalnici je padla

Na ortopedski oddelek bolnišnice so včeraj popoldne sprejeli 65-letno upokojenko Adalgisb Tamaro iz Ul. Giulia 65 zaradi zloma levega kolka. Ponesrečenka, ki se bo morala zdraviti tri mesece, je povedala, da se je ponesrečila predvčerajšnjim popoldne, ko jo je v kopalnici prijela nenadna slabost. Tamarova je tedaj izgubila ravnotežje in padla, pri tem pa si je povzročila poškodbo. V bolnišnico so jo prepeljali z rešilnim avtom.

Nesreča na delu

Na delu se je včeraj zjutraj ponesrečil 31-letni mizar Giuseppe Bergamo iz Ul. Baiamonti 101, ki je uslužben v Acegatovi remizi v Ul. Broletto. Bergamo je okrog 9. ure opravljal delo na parkiranem filobusu in pri tem rabil električni sveder. Zelo verjetno je, da orodje ni pravilno delovalo, ker se je nenadoma iz svedra sprožil električni tok in oplazil Bergama po levem zapestju. Ponesrečenega delavca, ki je zadobil opekline druge stopnje, so z zasebnim avtom odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na drugi medicinski oddelek s prognozo okrevanja v enem tednu.

Tatovi v hišo skozi odprto okno

Neznani tatovi so v ponedeljek zvečer vdrli v hišo 45-letnega Emilia Comarija od S.M.M. Spodnje št. 583 in odnesli 80.000 lir, ki so jih našli v nekem predalu. Comari je tistega večera okrog 20. ure z družino odšel z doma. Pri tem je nekdo od domačih pozabil zapreti rolete okna kopalnice. To ugodnost so izkoristili tatovi, vdrli v stanovanje, ukradli denar in se nemoteno oddaljili.

Šele in pol kasneje se je Comari vrnil domov in ugotovil, da so ga neznanci prehiteli. Zglasil se je na komisariatu pri Sv. Soboti, kjer je tatvino prijavil.

Kolesje pralnega stroja mu je poškodovalo roko

V svoji čistilnici in pralnici v Ul. Rigutti 5 se je včeraj popoldne okrog 15.30 hudo ponesrečil 55-letni Angelo Rivolti iz Ul. Enrico Toti št. 21. Rivolti je malo prej odprl vratca avtomatičnega pralnega stroja in iz odprtine začel jemati razno blago, ki ga je stroj ravnokar opral. Pri tem je z roko zadel v zobčasto kolesje vrtečega se bobna v pralnem stroju in to mu je na desni podlakti povzročilo veliko rano. Ponesrečencu so prisotni priskočili na pomoč in nekaj časa potem so Rivoltija z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico, kjer so ga nujno sprejeli na ortopedski oddelek, Rivolti se bo moral zdraviti dva meseca, če ne bodo nastopile komplikacije.

Motor v avto

V Ul. Giulia na vogalu Ul. Galilei se je včeraj popoldne pripetila prometna nesreča, katere žrtev je postal 61-letni upokojenec Mario Salon iz Ul. Risorta 1. Peljal se je navzdol po omenjeni ulici na motorju «gilera» TS 5742, ko pa je privozil do vogala, je treščil v fiat 600 TS 25627, ki ga je iz Ul. Galilei privozila Lidia Frankel por. Guini iz Drevoreda Raffaello Sanzio 20. Zaradi trčenja se je Salon prevrnil z motorja in se ranil po desni nogi. Z rešilnim avtom so ga odpeljali v bolnišnico, kjer se bo moral na ortopedskem oddelku zdraviti 15 dni.

Drevi v UGG koncert opernih arij

Predsedstvo pokrajinskega odbora za Gorico svobodne vsedržavne zveze civilnih invalidov prireja vokalni koncert opernih arij danes, 16. junija ob 21 uri v mali dvorani Unione Ginnastica Goriziana, Ul. Rismondo 2. Predsednik častnega odbora je odv. Alfredo Berzanti, predsednik deželnega odbora.

Nastopali bodo sopranistka Egle Poggiani, tenorist Gianfranco Bertagna, baritonist Sergio Brunello, spremljala jih bo pianistka prof. Livia D'Andrea Romanelli, predstavljala pa Maria Loredana D'Andrea.

Peli bodo skladbe Puccinija, Bellinija, Verdija Giordana, Gounoda, Rossinija, Mignona in Leoncavalla. Blagajna je odprta od 17. ure dalje.

Pri bencinski črpalki je povozil ženico

Včeraj okrog 14.45 ko je bila na obisku v St. Petru, je pri bencinski črpalki v tem kraju neki avtomobilist podrl 70-letno Olgo Agius iz Gorice Ul. Gelsi 1. Z nekim zasebnim avtom so jo ob 18. uri pripeljali v goriško civilno bolnišnico. Tam so jo pridržali za 25 dni na zdravljenju, ker si je pri nesreči zlomila desno roko.

KINO «IRIS» PROSEK

Predvaja danes, 16. t.m. ob 19.30 Technicolor film:

TROPPO CALDO PER GIUGNO

(PREVROČE ZA JUNIJ)

Igrajo: DIRK BOGARDE, SILVA KOSCINA in drugi.

Zabranjen vstop mladini pod 14. letom

Kino na Opčinah

Predvaja danes, 16. t.m. ob 18. uri Technicolor Techniscope film:

LA RIVOLTA DEL SUDAN

(UPOR V SUDANU)

Igrajo: Anthony Quayle, Sylvia Syms, Derek Fowlds, Jenny Agutter, Johnny Sekka.

URARNE in ZLATARNE SEDMAK

● TRST Viale XX Settembre 16 tel. 96016

● NABREŽINA (center)

● SESLJAN (center)

ZLATI IN SREBRNI OKRASNI PREDMETI

SLOVENCI, ko obiščete svoje sorodnike v Jugoslaviji in ko vas oni obiščejo, recite jim, naj kupujejo pri

MAGAZZINI ALLA STAZIONE

TRST ● ULICA CELLINI št. 2 ● TELEFON št. 24-125

(nekaj korakov od glavne postaje)

KONFEKCIJA IN PERILO ZA MOŠKE, ŽENSKE IN OTROKE

Največja izbira oblek, površnikov, plaščev, vetrnih jopičev, dežnih plaščev, perila, intimne in zunanje trikotaže, srajc, kravat, nogavic, itd.

VSE PO NAJUGODNEJŠIH CENAH!!!

«IZ NAJBOLJŠIH TOVARN NARAVNOST ODJEMALCU»

Goriško-beneški dnevnik

OB SOBOTNEM DEŽELNEM ZBOROVANJU

Za nadaljnji razvoj živinoreje sta potrebna racionalizacija in pocenitev proizvodnje

Načrti za postavitev zadružnih hlevov tudi na Goriškem - Zaokroženje kmetijske posesti - Centralna mlekarna in problem razdeljevanja mleka

V začetku februarja letos no na sestanku, ki je bil na sedežu Furlanske zveze zadrug v Vidmu, predstavniki raznih kmetijskih organizacij in združenj iz naše dežele ugotovili potrebo, da se organizira sestanek deželnega obsega, na katerem naj bi predstavniki takih združenj in strokovnjaki obravnavali problem živinoreje v naši deželi, s posebnim ozirom na mlekarstvo in predelovanje mlečnih izdelkov.

Sirarstvo in maslarstvo predstavlja že sedaj okrog 60 odst. kmetijskega dohodka v Furlaniji in zato bi mu morala tudi deželna uprava posvetiti primerno in vsekakor večjo pozornost. S tem namenom so sklicali tak sestanek, ki bo v soboto 18. t.m. ob 9. uri v hotelu Cristallo v Vidmu in na katerem bodo razpravljali zlasti o predelovanju mleka na področju naše dežele.

Tudi na Goriškem se je že večkrat razpravljalo o tem in o drugih kmetijskih, odnosno živinorejskih problemih na strokovnih sestankih in zborovanjih. Med takimi problemi je v prvi vrsti mlečna centrala v Gorici, ki naj bi med drugim rešila problem zbiranja mleka po nižji ceni, kar bi omogočilo zvišanje odkupne cene pri proizvajalcih, ne da bi bilo treba zato povišati prodajno ceno, ki jo mora plačati potrošnik. Ta problem je važen za naše kmete v okolici Gorice in morda še v večji meri za tiste na Krasu.

Dalje imamo tu problem zadružnih hlevov, kot drugo sredstvo za pocenitev proizvodnih stroškov v živinoreji in izboljšanje oskrbe živine. Nekaj takih hlevov so napravili v Beneški Sloveniji ter so se dobro izkazali. Sedaj skušajo take hleve urediti tudi v Gradiški in v Krminu. Z njimi bi zmanjšali proizvodne stroške, ki so preveliki in nerentabilni zlasti pri majhnih in razdrobljenih kmetijah, kjer imajo po eno ali dve glavi živine, kar močno podraži delovno silo pri njih. Tudi na Krasu bi bilo potrebno prikazati korist takega zadružnega hleva, kjer bi lahko združili do 100 in morda tudi več glav goveje živine, ki bi jih lahko skupno upravljali z mnogo manjšo delovno silo in torej ceneje. Tudi zdravstvena in druga kontrola bi bila v takih hlevih bolj učinkovita, da ne govorimo o prodajnih možnostih živine.

Po mnenju strokovnjakov, in o tem poleg drugih problemov obravnavali tudi na sobotnem posvetovanju v Vidmu, spolovinarski in kolonski sistem nikakor ne morete rešiti problema rentabilnosti v kmetijstvu in še posebej v živinoreji. Tudi velika in srednja posest le deloma in samo v nekaterih primerih, uspeva. Zato se vedno bolj nujno kaže potreba, da se razvijejo zaokrožene in dovolj velike družinske kmetije, ki bi bile v živinoreji povezane med seboj preko zadružnih hlevov in morda preko splošne zadruge. Na ta način bi se znižali proizvodni stroški drobne posesti in dosegli znatno večji dohodki in torej tudi večji razvoj v živinoreji. Seveda bi bilo treba živinorejo pospeševati predvsem tam, kjer zemlja ni primerna za žlahtnejše kulture. Na izboljšanem krminsko - gradiščanskem polju, v katerega so v zadnjih letih potrošili za namakalna dela težke milijarde, bi bilo treba misliti na pridelovanje rentabilnejših rastlin, da bi se ti stroški lahko v doglednem času izplačali.

To je samo nekaj problemov s tega področja, ki neposredno zanimajo tudi Goriško. Zato je posvetovanje v Vidmu tudi za naše živinorejce in zlasti jih zanimajo zaključki in sklepi, ki jih bodo tam sprejeli.

ZADNJA POT PROF. BEKARJA

Pokojnega profesorja Milana Bekarja so včeraj pokopali na poljani miru ob mirenskem pokopališču v Gorici. Na njegovi poslednji poti ga je pospremila številna množica prijateljev in znancev, ki so mu ob pomanjkanju slehernega sorodnika bili pogostoma v tolažbo in pomoč. Žalni sprevod je krenil iz mrtvašnice civilne bolnišnice na Travnik, kjer so č. gospodje duhovniki prof. Franc Močnik, prof. Kazimir Humar in kaplan Jericijo v cerkvi sv. Ignacija opravili cerkveni obred. Pokojnika so nato na čelu dolgega sprevoda avtomobilov odpeljali na glavno pokopališče, kjer so pokopu prisostvovali številni pokojnikovi kolegi, profesorji na slovenskih šolah v Gorici in v Trstu, dijaki, bivši pokojnikovi dijaki, ki so nosili krsto, ter veliko goriških Slovencev, zlasti meščanov.

Pred odprtim grobom sta se od pokojnika poslovila pesnik Filibert Benedetič in prof. Peterlin iz Trsta Filibert Benedetič, pokojnikov učenec, se je poslovil s sledečim ganljivim nagovorom:

«Dragi gospod profesor, pesnik Milan Bekar! Težko je govoriti na grobovih. Ko lahko dihaš svoj zrak, prepojen v omamnem vonju skrivnostne mamice zemlje, in živ in neskončno zaljubljen, ko lahko z očmi gledaš nebo in v srcu poješ o naši deželi, o tvojem Krasu, ko lahko božaš zeleno sočnost trav in vej in v strune svoje duše ubiraš življenjske speve velike ljubezni, ko živiš in stopaš po peteh iz tega sveta, tedaj je to vse. Toda nikdar življenje ne daje človeku svoje ljubezni zaman. Dragi gospod pesnik! Ljubezen vaše pesniške usode vas je naredila nesrečnega: nesrečnega prav tu, na tem za nas usodnem predelu sveta, kjer se še iz Trubarjevih časov nepopravljivo odigrava usoda slovenskega naroda. Kako žalostno sami ste bili, sami med ljudmi, ki jim vaša ljubezen ni pomenila več nič, sami s prikaznimi, ki so v vašem srcu zadobile nesmrtni dih človeške duhovne večnosti. In kako vas je bilo strah teh prikazni, ki so edine lahko še potešile vašo boleče samoto tu, v Gorici. Vsa povojna leta, do pred kratkim, ko je iz trpljenja in bolečin II. svetovne vojne spet javno zaživela slovenska beseda, ko je bilo treba, ker je pač to za nas življenjske važnosti, s srcem govoriti tu o slovenski ljubezni, ste vi našim mladim nebogljenim duhovom govorili o bajnih veličinah matere zemlje. In sedaj smo tu za poslednje slovo. «Pokopljite me v Komnu, zraven Marije Device Bršljanske in spomenika padlim partizanom», ste mi rekli pred kratkim. «Zberi moje pesmi», ste mi rekli, «ker bom kmalu umrl». In tudi vaše poslednje besede so govorile o našem človeku, o našem narodu, o miroljubnosti in o neskončni pesmi, ki poziva vladarje sveta, naj ne kujejo orožja, ampak naj miroljubno vladajo, da se bodo svetili kot zvezde na nebu, da bodo pravi pastirji narodov. In taka se je vaša poslednja pesem utrgala iz srca:

Pel sem o Krasu, ti bela
[Kartuzija
kot Pleterje,
na poti k miru kraljici kraški
[beli materi,
kraški materi Bršljanski.
V beli halji pojem, mislim
[Kartuzijanski

Pozdravljen pesnik! Še bomo peli s tabo, tu, na tej zemlji, še bomo trpeli in zato tudi ljubili.»

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj v Gorici najvišja temperatura 27,5 stopinje ob 12.10 in najnižja 18,9 stopinje ob 6. uri; povprečna vlaga 85 od sto; dežja je padlo 3,6 mm.

DA SE POSPEŠI PROMET V MESTNEM SREDIŠČU

Semaforska križišča na Korzu v Gorici sinhronizirano povezana v «zeleni val»

Takšna ureditev prometa bo imela svoj smisel le v primeru, da bodo vozniki disciplinirani - Za vožnjo od enega semafora do drugega je potrebnih približno 28 sekund

Semaforsko urejena križišča na obeh goriških korzih so od včeraj povezana ter delujejo sinhronizirano; s tem so na cestnem odseku, kjer delujejo štirje semafori (pred Garibaldijevo kavarno, kavarno Teatro, bivšim Trgovskim domom in pred poštno palačo) uredili promet, ki se bo odvijal po tako imenovanem «zelenem valu».

Voznik bo potreboval za pot od enega semafora do drugega približno 28 sekund. Čas so določili na podlagi gostote prometa ob raznih prilikah.

Seveda pa bo mogoče prevoziti korza v časovni razdalji skoraj ene minute in pol samo v primeru, da se bodo vsi vozniki ravnali po navodilih, ki jih je sporočil občinski odbornik za mestno policijo Ferruccio Fantini in ki jih na kratko povzemamo.

Vozniki se morajo pred semaforom (rdeča luč) postaviti v dve vrsti ter izkoristiti ves razpoložljivi prostor med vozili; prva vozila naj bodo ustavljena tik ob črti za prehod pešcev.

Vozniki naj vozijo normalno, brez velikih pospeškov; ne smejo se ustavljati ob parkiranih avtomobilih (ne ustvarjati tako imenovane «druge vrste»); preprečijo naj ustavljanje na stezah pred semafori; izstopanje potnikov na teh stezah zavira promet ter uničuje prednosti «zelenega vala».

Tudi najbolj izpopolnjen sistem urejanja prometa ni učinkovit, če vozniki niso disciplinirani, zavoljo tega bodo stražniki sprva blagohotno ravnali z vozniki, ki bodo kršili zgornja navodila, pozneje pa jim bodo prisodili globo.

Mlekarica iz Doberdoba je padla zaradi krave

Ko je včeraj zjutraj okrog 7. ure 44-letna Roza Juren poročena Ferfolja iz Doberdoba, Goriška ulica 7, peljala na mopedu nekaj posod z mlekom po cesti proti Selcam, ki je kmalu izven vasi neka krava zaprla pot. Da bi preprečila trčenje, je žena naglo pritisnila na zavore, pri tem pa padla in se poškodovala. Odpeljali so jo v tržiško bolnišnico, kjer so jo pridržali za 20 dni na zdravljenju zaradi poškodbe na levi strani čelu in po nogah. Krava je last Jožefa Jarca iz Doberdoba, trg. sv. Martina, ki je ob tisti uri gnal svojo živino na pašo.

Prvo pomoč so nudili tudi petletnemu Henriku Legiši iz Devina št. 75, ki je padel na cesti in se pri tem ranil na čelu. Okreval bo v 5 dneh.

Pri padcu se je poškodoval tudi 6-letni Adriano Zanibon iz Starancana, Ul. Sauro. Nudili so mu prvo pomoč za rano na bradi; okreval bo v tednu dni.

Prvo pomoč s prognozo 8 dni so nudili še 45-letnemu Silviju Bacchelliju iz Devina, ki se je pri padcu ranil na desni nogi.

širite PRIMORSKI DNEVNIK

KER VODSTVO NI DRŽALO DANE OBLJUBE

Stavka vrtcev ONAIRC na Goriškem je uspela

Ali bo tudi letos razstava občinskih otroških vrtcev?

V otroških vrtcih ONAIRC so vrtnarice in drugo osebje včeraj zaključili tridnevno protestno stavko, ki so jo napovedali, ker vodstvo te ustanove še ni izpolnilo svoje obljube, da bodo povišali plače čim bodo dobili primeren povišek državnega prispevka. Tak prispevek so prejeli in kot se zdi, bi ga hoteli porabiti v druge namene. Stavkali so v otroških vrtcih na Goriškem, Tržaškem in v videmski pokrajini, dočim so otroški vrtci v bocenski in tridentinski pokrajini redno delovali, ker so se tam sporazumeli za manjši povišek plač.

Danes bodo tudi na Goriškem otroški vrtci ONAIRC zopet redno delovali. Tudi vrtci po slovenskih vaseh so bili te tri dni zaprti, z izjemo v Doberdobu, kjer menda niso bili o stavki pravočasno obveščeni in so nadaljevali s poukom. Osebje namerava organizirati še eno protestno stavko, če vodstvo ne bo upoštevalo njihovih upravičenih zahtev in jim nudilo njihovemu poklicu primerno plačo.

V občinskih otroških vrtcih v Gorici se je vršil pouk nemoteno in otroci se pripravljajo, da bodo tudi letos na skupni zaključni razstavi prikazali svoja ročna in druga dela. Kar se te razstave tiče pa še ni nič gotovega. V ponedeljek so se na goriškem županstvu posvetovali o tem, kje bi dobili primeren prostor v središču mesta, za ureditev take razstave, ki je že prejšnja leta doživela lep uspeh. Prihodnji teden se bodo dokončno pogovorili o tem problemu in prav bi bilo, da bi ga tudi pozitivno rešili.

Danes dražba zastavljenih predmetov

Po daljšem presledku bo v prodajnem oddelku zastavljalnice pri mestni hranilnici v Ul. Carducci v Gorici dražba zastavljenih predmetov, ki jim je zapadel rok, pa jih lastniki niso dvignili. Kot običajno bodo ob tej priliki prodajali tudi novo blago, ki so ga postavili v prodajo nekateri trgovci po znižanih cenah.

Izleti

Proslavo 20-letnice obnove društva priredi SPD iz Gorice v nedeljo 3. julija pri Kobaridu. V ta namen organizira popoldanski avtobusni izlet v Kobarid. Na proslavi na prostem ob Soči nastopi po pozdravnih govorih in recitacijah tudi moški pevski zbor iz Štandreža, sledijo šaljive športne igre z nagradami. Odhod avtobusa s Travnika v Gorici ob 13.15, skozi Podgoro in Štandrež. Vožnja za člane po 700 in nečlane po 850 lir. Vpisovanje in podrobnejša pojasnila pri A. Košuti, Ul. Mameli 8, do petka 24. junija.

Visokogorsko turo priredi SPD v nedeljo 19. t.m. v Vrata pri Krnu. Podrobnejša pojasnila daje tajništvo SPD v Ul. Ascoli 1/I v Gorici.

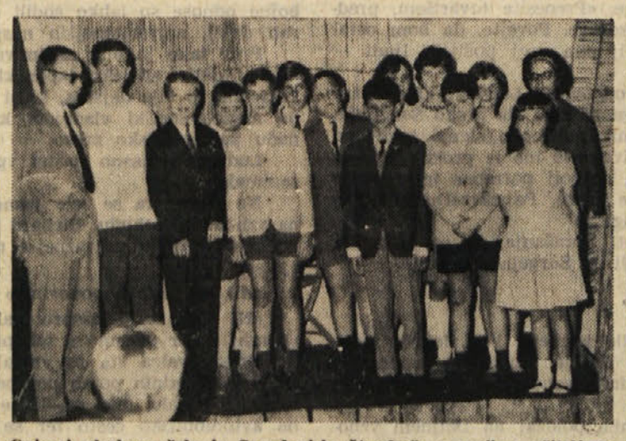

Gojenci glasbene šole iz Sovodenj in Štandreža s svojima učiteljema Silvanom Križmančičem in Heleno Plesničar, ki so z uspehom nastopili na zaključni produkciji v prosvetni dvorani v Sovodnjah. Starši in prijatelji nastopajočih so za to priliko napolnili prosvetno dvorano

NESREČE NA CESTI IN NA DELU

Motociklista v bolnišnici zaradi hudega padca v Pevmi

Zapeljala sta s ceste na povratku z Oslavja - Smrt priletnega moža, ki si je zlomil stegnenico - Zlom noge pri vežbanju padalske tehnike

Dva motociklista sta se pobila pri padcu na ovinku v Novi ulici (Bellaveduta) pri Pevmi. Nesreča se je pripetila prejšnjo noč nekaj pred polnočjo. Oba so pridržali na zdravljenju v goriški civilni bolnišnici.

Alfred Biteznik, star 19 let, doma iz Ul. Rosselli 65 se je nekaj po 23. uri peljal s svojim motociklom BMW 250, ki mu je na zadnjem sedežu sedel 17-letni Claudio Bezzon iz Ul. I. Brass 34, z Oslavja domov. Na omenjenem ovinku je izgubil oblast nad vozilom ter zapeljal s ceste. Pobil se je po glavi ter se ranil po obrazu; v bolnišnici se bo zdravil predvidoma 20 dni. Bezzon pa je zadobil šok ter rane po obeh rokah in se bo zdravil 15 dni. Ponesrečenca so odpeljali v bolnišnico z rešilnim vozom Zelenega križa.

Biteznik zaradi udarca v glavo ni vedel navesti vzrokov nesreče, povedal pa jih je Bezzon, ki je bil pri zavesti. Vse kaže, da sta peljala prenaglo.

V civilni bolnišnici v Gorici je prejšnjo noč umrl 74-letni Aldo Corti z Korza Italija 204, ki si je pri padcu 27. aprila zlomil desno stegnenico. Tokrat so ga pridržali na zdravljenju za 60 dni; v zadnjih dneh se mu je zdravstveno stanje poslabšalo in je zavoljo komplikacij umrl.

Pri vežbanju padalske tehnike si je prejšnji večer zlomil levo nogo v gležnju 27-letni Sergio Gregori iz Ul. Bassano 5. Ponesrečil se je pri skoku z višine enega metra. Nesreča se je pripetila na igrišču na Rojcah.

Pri zapiranju zadnjih vrat svojega malega kamioneta si je pripri prst na desni roki 50-letni Abramo Viola s Trga Cavour; okreval bo v 5 dneh.

Delavka 20-letna Nevia Bregant, zaposlena v slaščičarskem podjetju Corelli - Covoni v Ul. della Barca, se je v desno dlan zabodla s koničastim predmetom, uporabljivim pri izdelovanju čokolade; okrevala bo v nekaj dneh.

V ORGANIZACIJI INAM

Tečaj o socialnem zavarovanju gojenke bolničarske šole zaključen

Delovanje podružnice bolniške blagajne v Krminu

V veliki dvorani šole za bolničarke in zdravstveno osebje pri civilni bolnišnici na Šempetrski cesti v Gorici, so imeli te dni uraden zaključek tečaja o obveznem zavarovanju. Prisotni so bili redovnica, ki vodi ta zavod, ravnatelj in zdravstveni načelnik pokrajinskega sedeža bolniške blagajne INAM in vse gojenke, ki so obiskovale ta tečaj. Namen tečaja je bil, da bi gojenke, ki zaključujejo pouk na tej šoli, seznanili z osnovnimi nalogami in namenom socialne zaščite, kar morajo vedeti pri svojem delovanju v odnosu z občinstvom.

Zaključni govor je imel ravnatelj INAM dr. Alfredo Picco, ki je predvsem poudaril važno vlogo bolničark na področju socialne zaščite, važno vlogo, ki jim je zaupana in potrebo te ustanove, da lahko razpolaga z visoko kvalificiranim osebjem, tako strokovno kot kulturno, za izpopolnitev in izboljšanje zdravstvene službe. Dr. Rapuzzi je nato razdelil med udeleženke tečaja umetniško izdelane diplome za opravljen zaključni izpit ob zaključku tečaja.

Vodstvo INAM obvešča svoje zavarovance, ki živijo na področju občin Krmin, Kapriva, Šlovrenc in Dolenje, da se lahko obrnejo na njegovo podružnico v Krminu za obnovo izkaznic INAM, za vpis svojih družinskih članov, za izbiro zdravnika in za vse morebitne podrobnejše informacije, ki jih želijo v zvezi z bolniško blagajno in njenim delovanjem. Od tega tedna dalje bo ta podružnica poslovala vsak četrtek od 16. do 18. ure.

Kino

Gorica

VERDI. 17.00: «La cugina Fanny». L. Roman in W. Tiller; črno-beli ameriški film.

CORSO. 17.00: «I soldi». E.M. Salerno in S. Koscina; italijanski črno-beli film. Mladini pod 14. letom vstop prepovedan.

MODERNISSIMO. 17.—22.30: «Onibaba». Izredna svetovna filmska produkcija; japonski črno-beli kinemaskope. Mladini pod 18. letom vstop prepovedan.

VITTORIA. 17.00 «Paracadutisti di assalto»». Richard Bakalyan in Jimmy Murphy; ameriški črno-beli film.

CENTRALE. 17.00: «Rasputin, il monaco folle». C. Lee in Barbara Shelley; ameriški barvni kinemaskopski film. Mladini pod 18. letom vstop prepovedan.

Tržič

AZZURRO. 18.—22. «La calda amante». Francoise Dorleach, Jean Resailly

EVCELSIOR. 17.30—22.: «La legge del più forte». Glenn Ford in Shirley McLayne.

PRINCIPE. 18.—22. «La vera storia di Jess, il bandito». R. Wagner in J. Funter

SAN MICHELE. 19.30—22.30 «Furia indiana». Victor Mature in Saron Ball.

Ronke

EXCELSIOR. 21.00: «La legge del signore». Gary Cooper in Tony Perkins.

RIO. 19.30—22.: «All'ombra del ricatto». Edmond O'Brien in Vera Miles.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna S. GIUSTO, Korzo Italija št. 244, tel. 35-38.

šport šport šport šport šport

Z VČERAJŠNJE TISKOVNE KONFERENCE

Na sliki: med tiskovno konferenco na jugoslovanskem generalnem konzulatu.

Nad 600 veslačev iz 31 držav na svetovnem prvenstvu 1966

Tekmovanje najboljših sil na svetu bo od 8. do 11. septembra na Bledu

Včeraj je bila na jugoslovanskem generalnem konzulatu tiskovna konferenca o letošnjem svetovnem prvenstvu v veslanju, ki bo od 8. do 11. septembra na Bledu. Konferenco, ki je privabila novinarje vseh tržaških časopisov, radia in tiskovne agencije ANSA, sta vodila s pomočjo tolmača Oscarja Sudolija iz Kopra člana organizacijskega odbora inž. Leopold Pernuš in Marjan Gogala, ki je predsednik Press službe.

Organizatorji so že dalj časa na delu, da bi uredili vse potrebno, da bo svetovno prvenstvo, drugo po vrsti, poteklo brez zastojev in v splošno zadovoljstvo tako tekmovalcev kot novinarjev. Z letošnjo prvomajsko regato na Bledu, kateri so prisotvovali nekateri člani mednarodne veslaške zveze, so imeli generalko, ki je pokazala še zadnje morebitne vrzeli, katere so organizatorji tudi na pripombe opazovalcev že v glavnem izpopolnili.

Za tekmovalce in njihovo spremstvo ter za čolne bo vse najbolje urejeno, saj bodo v Zaki postavili poleg že obstoječih objektov tudi zasilne hangarje, kjer bo ves čas poslovala delavnica za popravila, ki bo v rokah tehnikov znane specializirane tovarne.

Tudi novinarji bodo sproti obveščeni o izidih in bodo imeli na razpolago takojšnje telefonske zveze, teleprinterje in ves material, ki jim bo služil za takojšnjo obveščanje redakcij.

Prireditelji so omenili, da so se čutili počaščene, ko jim je mednarodna veslaška zveza poverila organizacijo svetovnega prvenstva, ki bo pod pokroviteljstvom predsednika republike Josipa Broza Tita. Na Bledu je ena najboljših veslaških prog na svetu, saj je gladina vedno mirna in zato nudi vsem tekmovalcem enake pogoje. Prav zaradi tega je Bled prevladal kljub kandidaturam Vichyja, Duisburga in Essena. Mnogi so se še spominjali izredne organizacije evropskega prvenstva, ki je bilo leta 1956 na Blejskem jezeru. Tokrat bo z dograditvijo novih objektov organizacija še bolj popolna. Istočasno s svetovnim prvenstvom, za katero se je preliminarno prijavilo 31 držav z nad 600 veslači, bo na Bledu mednarodne veslaške zveze, seminar za sodnike in kongres športnih zdravnikov.

Prve prijave za Bled 1966

	čolni	veslači
Belgija	5	12
Francija	7	26
Italija	7	30
Švica	7	26
Nizozemska	7	28
Španija	3	17
ČSSR	7	26
Madžarska	6	25
Jugoslavija	7	26
Poljska	7	28
ZAR	3	16
Romunija	7	20
Danska	7	26
ZDA	7	26
Grčija	3	8
Turčija	4	12
Finska	6	15
Švedska	5	16
V. Britanija	6	24
Avstrija	4	15
Avstralija	3	18
Kanada	4	20
Z. Nemčija	7	26
Japonska	3	8
Mehika	3	7
SZ	7	27
Nova Zelandija	2	8
Bolgarija	7	25
V. Nemčija	7	29
Izrael	2	3
Argentina	?	?

BOKS

JUTRI NA GRADU SV. JUSTA

Carbi-Lucini za italijanski naslov bantam kategorije

Vse je pripravljeno na gradu sv. Justa za petkov boksarski večer, katerega glavna točka bo dvoboj za italijanski naslov bantam kategorije Carbi (Trst) — Lucini (Cremona).

Spored večera, ki se bo začel ob 21.15, je naslednji:

AMATERJI

peresna — Bubnich (APT) — Dreon (SPT)

welter — Cocciolo (APT) — Valenta (CRDA)

superwelter — Colauzzo (SPT) — Tomat (APU Videm)

srednja — Cerne (SPT) — Polonio (CRDA)

PROFESIONALCI

superwelter — Oggiano (Cagliari) — D. Benvenuti (Trst) 6 rund

bantam — Lucini (Cremona) — Carbi (Trst) 12 rund za italijanski naslov

superlahka — Texeira (Brazilija) — Del Degan (Trst) 6 rund

SPORTNO ZDRUŽENJE BOR
Atletski odsek S.Z. Bor priredi v nedeljo 19. t.m. na občinskem igrišču v Boljuncu atletsko tekmovanje. Tekmovanja se lahko udeležijo vsi, ki niso člani kake atletske sekcije.

Spored tekmovanja

MLAJŠI MLADINCI
(rojeni leta 1950, '51, '52).
Met krogle (5 kg)
Skok v daljino z mesta
Tek 100 m
Tek 600 m
Hoja 3 km.

MLADINCI IN ČLANI
(rojeni leta 1949 in prej).
Met krogle (5 kg)
Skok v daljino z mesta
Tek 100 m
Tek 1200 m
Hoja 4500 m.

Vpis pred tekmovanjem
Začetek ob 8.30.

ATLETIKA

POKRAJINSKO PRVENSTVO ZA NARAŠČAJNIKE

Samo na zaprekah odlični rezultati

V Vidmu premoč predstavnikov AS Udinese

V soboto in nedeljo je bilo v Trstu pokrajinsko prvenstvo za naraščajnike. Kljub hudi vročini in koncu šole so bili doseženi rezultati tudi zelo dobri. To pa nikakor ne pomeni, da je bilo prvenstvo ob pravem terminu. Ob ugodnejšem vremenu bi bili rezultati nedvomno občutno boljši in tudi vzdušje in udeležba bi bili na višji ravni.

V Trstu so se posebno odlikovali tekači čez zapreke. Pravzaprav gre za samo dva atleta, ki pa sta sama dosegla kar štiri odlične čase. V soboto je na progi 80 m Lavalle premagal borovca Furlana z 11"5 proti 11"7. Oba časa sta verjetno najboljša dosežka celega prvenstva. V nedeljo se je na progi 300 m razmerje moči obrnilo. Furlan je bil tokrat prvi z 42"1 proti 42"5 Lavalleja. Tako dobrih časov niso dosegli ne na pokrajinskih prvenstvih v Vidmu ne v Tržiču za Goriško. Zelo uspešni so bili v Trstu tudi sprinterji na 80 m. Zmagal je Delorenzi z 9"3, desetinsko sekunde slabša pa sta bila še dva druga tekača. Borovec Sancin zaradi poškodbe žal ni mogel nastopiti, sicer bi gotovo posegel po prvih mestih.

Do lepe borbe je prišlo v teku na 1000 m. Cirello, ki je odkritje letošnje poletne sezone, ni prizanesel bolj znanemu Angelinu. Tek je bil hiter in zmagovalec je dosegel kar 2'42"6. Zanimivo je, da je na isti progi v Vidmu Lenarduzzi dosegel 2'40"6, možno pa je, da ni imel izredno hude konkurence in je zmožen še nekaj boljšega časa. Vsekakor je Cirello talent za teke na dolge proge.

V skoku s palico je De Fabbris zabeležil lep napredek in premagal letvico na že lepi višini 3,35 m.

V Vidmu tudi ni manjkalo odličnih rezultatov. Zelo dober je bil na primer v kladivu Nonino, ki je dosegel skoraj 38 m. V tekih se je na progi 300 m čez zapreke izkazal Brandolino z 42"5, v sprintu pa Pellegrini s časom 9"3 na 80 m. Več kot odličen je bil še Pavan iz Torviscose v troskoku. Atlet je dosegel skoraj 13 m, kar pomeni, da bi lahko uspešno nastopal tudi v mladinski in članski konkurenci. Soliden čas 45"9 je v štafeti 4x100 m dosegla tudi četverka AS Udinese.

Atleti iz goriške pokrajine so tekmovali v Tržiču. To je menda dokaz, da se center atletike na Goriškem, po otvoritvi stadiona v Tržiču, seli iz soškega mesta. Kvalitetno je bilo prvenstvo v Tržiču najslabše. Omembe vreden je le rezultat 12,42 m člana Olimpije Podberščka v metu krogle. Olimpija je dosegla v nedeljo še dve drugi mesti na 300 m z zaprekami (Kemauli) in v teku na 1000 m (Stergula).

V nedeljo bo v Gorici tradicionalno tekmovanje za pokal «Fabretto» za mladinsko in člansko konkurenco, v Vidmu pa bo prvo večje tekmovanje za kategorijo mlajših naraščajnikov «ragazzi». Odkar je bila letos ustanovljena ta kategorija se namreč zveza še ni preveč potrudila, da bi priredila ustrezno tekmovanje in nudila mladim atletom možnost do nastopanja.

JADRANJE

V VZHODNOEVROPSKEM DISTRIKTU «SCIRE»

Aleksander Lukež generalni sekretar

KOPER, 15. — Na zadnjem sestanku Izvršnega odbora mednarodne zveze tekmovalcev razreda SNIPE je bil za prvega generalnega sekretarja novoustanovljenega vzhodno - evropskega distrikta imenovan Aleksander Lukež, pionir jadralnega športa v Jugoslaviji.

S tem imenovanjem je bilo dano visoko priznanje jugoslovanskemu jadralstvu, posebno pa še Lukežu, saj je to prvič v zgodovini jugoslovanskega jadralstva, da Jugoslovan zavzema tako visok položaj v mednarodnih jadralskih organih.

Lukež je rojen v Trstu. Nekaj časa je živel v Ljubljani, kjer se je ukvarjal z motoristiko, po prihodu v Koper leta 1946 pa se je takoj pridružil jadralcem. Prvi učitelji so mu bili Tržačani. Ravno letos pa Lukež praznuje 20-letnico športnega udejstvovanja v jadralskem športu.

O svojem imenovanju mi je Lukež povedal:

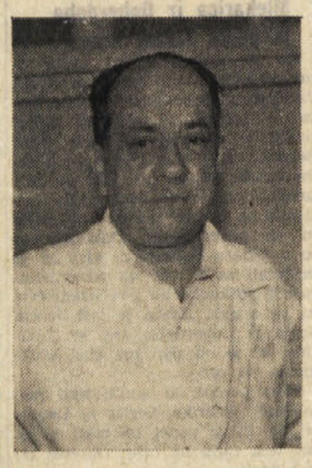

Aleksander Lukež

«Zaradi briljantnega vzpona jadralskega športa v Jugoslaviji, posebno v razredu SNIPE, sem bil imenovan za generalnega sekretarja vzhodno - evropskega distrikta. Zdaj spadata v ta distrikt poleg Jugoslavije še Avstrija in Turčija. Moja želja pa je, da pridobim v distrikt vse vzhodno-evropske države, še posebno pa balkanske. Zelo rad bi namreč videl jadralce na balkanskih igrah.

Do danes tudi nismo uspeli, da bi jadralce uvrstili na olimpijske igre, prepričan pa sem, da bomo leta 1972 že lahko pozdravili jadralce razreda SNIPE med olimpijci.

Jugoslavija je član SCIRE od leta 1957. Imamo trenutno tri flote, in sicer slovensko, reško in splitsko. Nameravamo pa ustanoviti še donavsko floto, ki bi zajemala reke in jezera. Prva leta so bili koprski jadralci najboljši, v zadnjem času pa so posebno Rečani neprekosljivi. Tu mislim predvsem na par GREGO - NIKOLIĆ, državna prvaka, ki sta tudi na nedavni veliki mednarodni regati v Trstu zavzela prvo mesto in pokal Pupis.

Da koprski jardalci stagnirajo je več vzrokov. Nimamo objektov, s katerimi bi se lahko kosali v svetu, kvalitetni jadralci so že starejši, mladi pa še nimajo dovolj izkušenj. Letos gradimo novo čolnarno in upam, da bo v naslednjih letih šlo na boljše. Potrebujemo pa predvsem trenerja za mladince v razredu KADET.»

Aleksander Lukež je bil pred kratkim eden redkih, ki so prejeli častno diplomo Jugoslovanske zveze za telesno kulturo za dolgoletno športno udejstvovanje.

Te

V TEKU NA 1500 m

Evropski rekord Francoza Jazyja

RENNES, 15. — Francoz Michel Jazy je danes izboljšal s časom 3'36"3 evropski rekord v teku na 1500 m.

Prejšnji rekord je s 3'36"4 pripadal od 14. julija lani Nemcu Jurgenu Mayu.

ŠPORTNO UDEJSTVOVANJE V BENEŠKI SLOVENIJI

Jeseniški nogometaši gostovali v Šempetru

Izredno zanimanje za tekmo - Ogled Čedada in sedeža Pd I. Trinko

Prejšnjo nedeljo sto se srečali v Šempetru ob Nadiži mladinski ekipi nogometašev z Jesenic in domačinov «Valnatisone».

Za to tekmo je vladalo veliko zanimanje med našimi športniki, saj so imeli že pred štiri leti prvo srečanje v inozemstvu prav na Jesenicah, kjer so ga zaključili z neodločenim rezultatom 2:2. Tedaj so se domenili za povratno tekmo, da bi jo odigrali v Beneški Sloveniji. Pred nedeljo je bilo opaziti po vaseh v Nadiški dolini lepake, ki so opozarjali na nogometno srečanje med mladinsko ekipo strokovne šole z Jesenic in domačinov iz Šempetra.

Na programu tega mladinskega srečanja je bila tudi kulturna točka. Z nogometaši z Jesenic so prišli tudi pevci iste šole, ki so po kosilu zapeli nekaj lepih slovenskih narodnih pesmi.

Točno ob 17. uri sta se pojavili na igrišču ekipi in po izmenjavi pozdravov in šopkov rdečih nageljev je sodnik dal znak za začetek tekme.

V znak tega prijateljskega mednarodnega srečanja, ki je bilo odobreno od pristojne federacije CONI in FIGC iz Vidma, sta viseli na še nedokončani zgradbici na igrišču italijanska in slovenska zastava. Precej ljudi je prišlo navijat na igrišče. Vedeli so, da bo tekma za domačine težka, saj so pred letom dni doživeli poraz od nogometašev iz Tolmina s 5:0. Pred tekmo so pevci z Jesenic zapeli še nekaj slovenskih pesmi. Tudi med odmorom so gledalci radi poslušali, kako znajo mladi fantje peti pod vodstvom prof. Poldeta Telage.

Jeseniško ekipo so sestavljali Marjan Krajnik, Vladimir Sotlar, Dušan Laloš, Milan Jurič, Dragomir Ljušič, Gajo Vukčević, Safet Mujagić, Savo Despot, Janez Gasar, Miloš Hrovat, Andrej Vidič, Janez Kunšič. Ekipo je vodil Franc Merlak. Domača ekipa pa je nastopila v naslednji postavi: Uršič, Jušič, Matelič, Korneljo, Karlič, Šturam, Kručil, Strazzolini, Mottes, Cibau, Belida.

Gole so za domačo ekipo dosegli v 12' p.p. Mottes, v 30' pa Strazzolini. V drugem polčasu so dosegli gole ob 5' Mottes, ob 20' Kručil, ob 23' in 35' zopet Mottes. Za Jeseničane je dosegel edini gol v 39' drugega polčasa Savo Despot.

Tekma je bila zelo zanimiva. Domačini so bili bolje pripravljeni, saj so bili na letošnjem juniorskem prvenstvu na drugem mestu in se sedaj pripravljajo na nočno turnejo v Čedadu. Gostje pa so tehnično pomanjkljivost nadoknadili z borbenostjo. Jeseničani so igrali lep nogomet in so imeli večkrat priliko priti do gola. Žal so imeli precej smole. Občinstvo je večkrat ploskalo gostom in tudi navijalo zanje.

Po tekmi bi morala biti večerja, na katero je bil povabljen tudi župan Šempetra g. Gino Koredič, da bi pozdravil goste in tiste, ki so se potrudili, da je prišlo do tega lepega srečanja. Zaradi omejenega časa in šolske dolžnosti ter izpitov igralcev z Jesenic, ki so dijaki, so se kosila udeležili le nekateri voditelji kluba. Naši gostje so si ogledali tudi nekaj vasi v Beneški Sloveniji in znameniti Čedad. V Čedadu jim je predsednik prosvetnega društva Marjan Kont pokazal nekatere zanimivosti. Mladinci z Jesenic so si ogledali tudi sedež prosvetnega društva «Ivan Trinko», kjer so se zanimali za delovanje tega našega društva v Beneški Sloveniji.

M. K.

KOLESARSTVO

LUGANO 15. — Švicar Fredy Ruegg je danes zmagal v četrti etapi dirke po Švici na 253 km dolgi progi Saas Fee—Lugano. Italijan Portalupi še vedno vodi v splošni lestvici.

Vrstni red na cilju je naslednji:

1. **Fredy Ruegg** (Šv.) 7.12'15", povprečna hitrost 35,117 km
2. Ferretti (It.) 7.15'36"
3. Junkermann (Nem.)
4. Sartore (It.)
5. Pfenninger (Šv.)
6. Maurer (Šv.) 7.15'45", itd.

SPLOŠNA LESTVICA

1. **Portalupi** (It.) 23.09'45"
2. Chiappano (It.) 23.09'57"
3. Brand (Šv.) 23.11'27"
4. Zollinger Rudi (Šv.) 23.11'40"
5. Balmamion (It.) 23.12'10", itd.

* * *

TURIN, 15. — Teofilo Sanson je danes potrdil, da se bo njegova kolesarska ekipa udeležila Toura de France. Ekipo bodo sestavljali Zilioli, Balmamion, Bariviera, Chiappano, Da Dal, Ferretti, Marcoli, Sartore in še dva kolesarja, ki jih bo najel v Švici. Sanson je izjavil, da bo skušal najti dva dobra elementa. Sansonovo ekipo bo na dirki po Franciji vodil Covolo.

MEDNARODNI NOGOMET

POLFINALE TURNIRJA ZA MITROPA CUP

Wiener poražen 4:2 Fiorentina v finalu

FIRENCE, 15. — Fiorentina je danes v polfinalu srednjeevropskega pokala premagala enajsterico dunajskega Wienerja 4:2 (3:0).

Prvi gol je za Fiorentino dosegel v 22' Chiarugi. Njemu je v 25' sledil Brugnera, Hamrin pa je v 34' dosegel iz enajstmetrovke zadnji gol prvega polčasa. V 8' drugega polčasa je bil Brugnera še enkrat uspešen, Dunajčani pa so zmanjšali rezultat najprej v 10' in nato še v 18' s Hoflom. Kotov je bilo 3:3. Pred 12.000 gledalci je sodil Jugoslovan Varaždinac.

Enajsterici sta nastopili v naslednjih postavah:

FIORENTINA — Paolicchi; Pirovano, Rogora; Marchesi, Ferrante, Brizi; Hamrin, Merlo, Brugnera, De Sisti, Chiarugi.

WIENER SPORTKLUB — Szanwald; Windisch, Webora; Linhart, Blutch, Knoll; Natzler, Hofl, Schmidt, Rafreider, Hocmayer.

* * *

ZUERICH, 15. — Tekmo četrtega kola za alpski pokal med reprezentanco Zuericha in Lausanne na eni strani in Juventusa na drugi je sodnik prekinil v 25' drugega polčasa zaradi izgredov. Ob prekinitvi je bilo stanje 2:2. Prvi polčas se je zaključil z 2:1 v korist švicarske enajsterice.

Ostala izida sta naslednja:

V Bazlu: **Spal — Bazl 3:2 (1:0)**

V Bernu: **Young Boys — Catania 2:0 (0:0)**

* * *

RIM, 15. — Portugalski sodnik Manuel Lousada Rodriguez bo sodil tekmo Italija — Argentina, ki bo v sredo 22. t.m. ob 19. uri v Turinu. Stranska sodnika bosta Portugalca Julio Braga Barros in Mario Rosa Mendonca.

* * *

DUNAJ, 15. — Avstrijska nogometna reprezentanca, ki bo v soboto nastopila v Milanu proti Italiji, je v trening tekmi premagala dunajsko enajsterico Gaswerka 1:0

CAMPINGI V SLOVENIJI

LESCE — «SOBEC», 425 m.

Površina 300.000 kv. m, parkiranje, pitna voda, elektrika s priključki, sanitarije na izplako, umivalnice, topli in mrzli tuši, restavracija, recepcija, trgovina, pralnica in likalnica, športna igrišča in naprave, minigolf, kopališče, weekend hišice. Leži v gozdu ob umetnem jezeru ob cesti Lesce - Bled. Lastnik TD Lesce.

Cene v glavni sezoni 1966:

	N. din
prenočitev	3,00
parkiranje oseb. avtomobila	1,50
parkiranje motornega kolesa	0,80
turistična taksa	1,00

LJUBLJANA — «JEŽICA», 310 m.

Površina 10.000 kv. m, parkiranje, pitna voda, elektrika s priključki, sanitarije na izplako, umivalnice, tuši, športni prostori in naprave, restavracija, trgovina, recepcija, kopališče. Leži med drevjem ob reki Savi, v neposredni bližini Ljubljane. Lastnik Gostinsko podjetje «Bežigrad», Ljubljana, Trstenjakova 2, tel. 341-113.

Cene v glavni sezoni 1966:

	N. din
prenočitev	2,50
parkiranje oseb. avtomobila	1,50
parkiranje motornega kolesa	0,80
turistična taksa	1,20

MARIBOR — «BRESTERNICA», 275 m.

Površina 2.000 kv. m, parkiranje, pitna voda, elektrika s priključki, sanitarije na izplako, umivalnica, tuši, buffet, recepcija, ribolov, kopališče, čolnarna, week-end hišice. Leži na jasi ob reki Dravi, ob cesti Maribor - Dravograd, oddaljen 7 km od Maribora. Lastnik hotel «Orel», Maribor.

Cene v glavni sezoni 1966:

	N. din
prenočitev	2,00
parkiranje oseb. avtomobila	1,50
parkiranje motornega kolesa	0,80
turistična taksa	0,60

MUTA — «CARAVANIN», 385 m.

Površina 100.000 kv. m, parkiranje, pitna voda, elektrika s priključki, sanitarije na izplako, umivalnice, tuš, restavracija, lov in ribolov, trgovina 2 km, week-end hišice. Leži v gozdu ob cesti Dravograd - Maribor. Lastnik gostinsko podjetje «Jelka», Radlje ob Dravi.

Cene v glavni sezoni 1966:

	N. din
prenočitev	2,00
parkiranje oseb. avtomobila	1,50
parkiranje motornega kolesa	0,80
turistična taksa	1,00

NEGOVA, 275 m.

Površina 10.000 kv. m, parkiranje, pitna voda, elektrika s priključki, sanitarije na izplako, umivalnice, tuš, buffet, trgovina, recepcija, lov in ribolov, jezero, kopališče. Leži v gozdu ob jezeru, ob cesti Ivanjci - Negova, oddaljen 10 km od Slatine Radenci in 14 km od Gornje Radgone. Lastnik TD Gornja Radgona.

Cene v glavni sezoni 1966:

	N. din
prenočitev	2,00
parkiranje oseb. avtomobila	1,00
parkiranje motornega kolesa	0,50
turistična taksa	1,00

NOVA GORICA — «KROMBERK», 100 m.

Površina 3.000 kv. m, parkiranje, pitna voda, elektrika s priključki, sanitarije na izplako, umivalnice, tuši, buffet, trgovina, olimpijski bazen - kopališče, stalni oskrbnik, športne naprave. Leži med drevjem ob kopalnem bazenu. Lastnik Turistično društvo Nova Gorica.

Cene v glavni sezoni 1966:

	N. din
prenočitev	2,00
parkiranje oseb. avtomobila	1,50
parkiranje motornega kolesa	0,80
turistična taksa	1,50

JURIJ KOROLJKOV 7.

Človek, za katerega ni bilo skrivnosti

Roman o znamenitih sovjetskih obveščevalcih Sorgeju in Vukeliću

Sorge se je oglasil pri amstleiterju popoldne. Za mizo je sedel človek, ki se je začel rediti, mlad, z upognjenim hrbtom in velikanskimi čeljustmi. Obraz je imel poln brazgotin — sledov številnih študentovskih dvobojev in to mu je dajalo krut izraz. Bilo je vroče in amstleiter je sedel v razpeti nacistični bluzi.

Že na vratih je Sorge zavpil: «Heil Hitler!» in sprožil roko v znamenje fašističnega pozdrava. Potem je brez ovinkarjenja začel poslovni razgovor.

«Pišem se Sorge,» je rekel in se zavalil v naslanjač. «Po gnilem režimu weimarske republike sem osem let živel izven moje domovine. Zdaj sem se vrnil in bi rad služil firerju in rajhu, ki ga je bil obudil. Predlagajo mi, naj bi šel na Japonsko kot dopisnik lista. Potrebujem nasvet: kako naj ravnam?»

Sorge je zlahka privzel preprosto frazeologijo hitlerjevcev, njihova primitivna gesla in se brez težav znašel v razgovoru s prepričanim nacistom, ki je želel služiti firerju. Čez kako uro sta se že tikala, zvečer pa sta skupaj sedela v Kaiserhofu, prilijubljenem shajališču frankfurtskih nacistov, udarjala s čašami po mizi, pila vodko, pela pesmi ter psovala Žide in komuniste.

Amstleiter je bil še precej trezen, čeprav je imel kretnje čedalje bolj nezanesljive. Prepričeval je Sorgeja:

«Ti, brat, ne misliš na to... Firerju je moč služiti povsod. Na Japonskem so nam prav tako potrebni zaupni ljudje... Bolje je, če popijeva! Živeli!»

Čez tri tedne so bili vsi dokumenti urejeni, amstleiter pa je obljubil Sorgeju, da mu bo pred odhodom omogočil srečanje z Göbbelsom, takšno je bilo pravilo za vse dopisnike, ki so odhajali na delo izven meja rajha. Richard se je zahvalil svojemu novemu prijatelju, toda odločno je sklenil, da se bo izognil predvidenemu obisku.

«To je vse,» je končal Sorge. «Prenesite tovarišem, predvsem Starcu, moje ognjevite pozdrave. Povejte, da bom ostal na svojem mestu do konca... Nij čim prej pošljejo ljudi — predvsem radiotelegrafista.»

«Seveda bom povedal,» je odgovoril Ludwig. «Iz centra prosijo, naj sporočim, da bo zveza za zdaj šla preko Šanghaja. Ljudje bodo prišli takoj za vami. Dali bodo signal takoj po vašem prihodu v Tokio... Pavel Ivanović me je prosil, naj vas še enkrat opozorim, da so nam najbolj potrebne informacije o japonski politiki do Sovjetske zveze. Po zavzetju Mandžurije je to na prvem mestu... Drugič...»

In Ludwig je začel naštevati vprašanja, ki so zanimala center in na katera so pričakovali od Sorgeja odgovor.

* * *

...Okupacija Mandžurije je bila izvršena 1931. leta z motivacijo «mukdenskega incidenta» ter je omogočila japonskim armadam, da so prispele na daljnovzhodne meje Sovjetske zveze in Mongolske republike.

To dejstvo je ostro spremenilo položaj na Daljnem vzhodu in krepilo možnost vojne. Tajni memorandum premiera Tanake je jasno skiciral napadalne poti japonske soldateske. V takšnih razmerah je bilo potrebno vedeti, kako se bo obnašala kvantunška armada, stacionirana v Mandžuriji, s kakšno močjo razpolaga in sploh kakšne kopenske, pomorske in zračne sile lahko vrže Japonska proti Sovjetski zvezi. Iz tega je izhajalo tudi to, da je bilo treba zvedeti, kakšen je bil sploh vojaški potencial dežele, za krmilom katere je stala agresivno razpoložena vojaška klika.

To so bili vojaškotehnični in ekonomski problemi, toda sovjetsko obveščevalno službo so zanimali tudi politični problemi. Marsikaj je bilo v svetovnem položaju odvisno od tega, kako pristni bodo odnosi med Japonsko in fašistično Nemčijo po Hitlerjevem prihodu na oblast. Vedoč za njihove medsebojne odnose so lahko sodili o konkretnih, napadalnih namerah dežel, najverjetnejših nasprotnikov Sovjetske zveze.

Prav tako je bila zanimiva tudi japonska politika do Kitajske, dalje angleško-japonski in japonsko-ameriški odnosi... Potrebna so bila dejstva, ki bi potrdila ali pa ovrgla domneve, da anglo-ameriški vladajoči krogi hujskajo napadalce k nanadu na Sovjetsko zvezo.

Ludwig je jasno naštel vprašanja, ki so vodstvo najbolj zanimala.

Na svetu sta se zelo jasno pokazali dva žarišči vojne — na vzhodu in zahodu. Richard Sorge in njegovi ljudje so imeli dolžnost opraviti najvažnejše naloge za okrepitev varnosti sovjetske države.

«Ali naj nalogo ponovim?» je vprašal Ludwig.

«Ni treba,» je nasprotoval Sorge. «Zanesem se na svoj spomin. Sicer pa smo o teh problemih razpravljali v Moskvi.»

Obveščevalca sta se vračala po različnih poteh — Sorge se je po gozdnih poteh povzpel v zgornji del mesta in je bil kmalu v hotelu, mož pa, ki je bil zveza s centrom, je prispel na avtomobilsko cesto ter se izgubil v pisani množici zdraviliških obiskovalcev. Zmenila sta se za sestanek naslednjega dne. Ludwig naj bi izročil Richardu nekaj opreme za tehnično zvezo.

Ponoči se je vreme poslabšalo in naslednjega dne je padal rahel in topel dež. Sorge in Ludwig sta se srečala v parku poleg spomenika nekemu cesarju. Richard je poprosil Ludwiga za ogenj, mu prižgal cigareto in odšel stiskaje majhen paket v rokah. Drug drugemu nista spregovorila niti besedice — moskovski odposlanec in obveščevalec, ki naj bi odpotoval na Japonsko.

V sobi je Richard odprl paketek — v njem so bile broške, obeski, ogrlice, zapestnice... Kot bi bilo vse kupljeno v prodajalni spominov in bižuterije. In še — rabljena vstopnica pariške Opere brez kontrolnega žiga, polovica majhne, amaterske fotografije, nemška papirnata marka z odstranjeno blagajniško številko in še marsikaj...

Da, vse to je bilo še pred kratkim! Zdaj pa je bilo že konec kratkega oddiha v Karlsbadnu.

Čez dva dni je Richard Sorge odpotoval v München, da bi se poslovil od svojega starejšega brata. Vlak je odhajal pozno ponoči in Richard se je šel še enkrat sprehodit po Karlsbadenu. Privlačevala ga je ulica, za katero ime je zvedel od matere šele ob svojem zadnjem prihodu v Hamburg.

Njegova mati je bila Nina Semjonova, ukrajinska žena, ki je svojo usodo povezala z usodo Richardovega očeta. Bila je čuvar družinskih relikvij, izročil, legend, rodbinskega drevesa Sorgejevih. Še takrat, ko odnosi med Richardovimi starši niso bili načeti zaradi življenjskih nesoglasij, ki so imela, žal, politično podlago, se je Nina Semjonovna Sorge, rojena Kobeljeva, preko pisem spoprijateljila z Richardovim dedom — Friedrichom Sorgejem, sodelavcem Karla Marxa, čeprav se z njim nikoli ni srečala.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 - II., Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČISKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 503-3-85 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir. — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst.